

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 34 (969) RUGPJŪČIO - AUGUST 22 • 1968 LIETUVOS LAISVĖS KOVOS METAI • LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONT. CANADA • TEL. 368-6813

Lietuviai ir žydai

Lietuviams teko ir tenka gyventi su įvairių tautybių žmonėmis — lenkais, rusais, vokiečiais, žydais ir kitais. Mūsų kraštas vien dėl savo geografinės padėties negalėjo būti vienalytis — per jį keliavo ir jame gyveno daugelio kaimyninių tautų žmonės. Taigi, Lietuva buvo lyg ta kryžkelė, kurioje susidavė įvairūs kelmiai. Buvo laikai, kada Lietuva ginklu ir krauju gynė savo kraštą nuo užpuolikų, bet taipgi buvo laikai, kada ji mokėjo priimti net priešus. Dar neseniai, II D. karo metu, kai vokiečiai ir rusai puolė Lenkiją, jos gyventojai plūste plūdo Lietuvon, įsiekdami užuovėjos. Žygiavo tada jon ne tik civiliniai gyventojai, bet ir kariniai daliniai. Visi rado užuovėją ir lietuvių svetingumą, nors lenkai buvo užgrobę jų sostinę Vilnių, ultimatumu grasino ir kalbėjo apie žygį į Kauną. Tragišku Lenkijos metu lietuviai svetingai priėmė visus lenkus, pasibeldusius į jų krašto duris, ir teikė jiems visą galimą globą. Panašiai buvo su vokiečiais. Ryšium su Klaipėda ir praieities kovomis, lietuviai vokiečiams didelių simpatijų neturėjo. Be to, vokiečių okupacija II D. karo metu paliko lietuviams skaudžių žaizdų. Bet kai atėjo bado metai, vokiečiai iš Rytų Prūsijos būriais ėjo Lietuvon maisto prašyti. Ir gavo, kiek tada buvo įmanoma. Daugelis vokiečių tai yra užfiksavę raštuose, net atskiruose leidiniuose ir pažymėję, kad lietuviai yra širdies žmonės.

Prie minėtų epizodų reikėtų jungti ir žydus. Kai Lietuvoje vokiečių okupacijos metais vyko jų naikimo procesas, daugybė lietuvių juos gelbėjo. Nevenias rizikavo savo gyvybe. Deja, tie gelbėjimo darbai iki šiol mažai žinomi ne tik tarptautinėje plotmėje, bet ir pačių lietuvių tarpe. Labai plačiai paskleista neigiamoji medija pusė, būtent, kad lietuviai naikino žydus. Retas žydu leidinys iškelia abi medalo puses. Pavartčius naujausią žydu rašiją, aiškiai matyti tendencija parodyti lietuvių kaip engejus bei naikintojus. Visa tai pasaulio žyduose ir kituose sudarė labai neigiamą nuomonę apie lietuvius. Dėl tokio vienašališko pirmiausia kalti žydu leidinių autoriai, nes nepasistengė surinkti visų duomenų. Jie nepasistengė net rašiniams periodinėje lietuvių spaudoje apie lietuvių žydu gelbėjimus, neatkreipė dėmesio į lietuvių vieną kitą leidinį, nurodantį kitokių faktus nei iki šiol vienašališkai paskleisti. Be to, ir patys lietuvių išgelbėtieji žydai nepasistengė suregistruoti savo geradarių ir parodyti jų viešumai. Kalti esame ir mes patys, kad nepasistengė surinkti bei paskelbti svetimom kalbom faktų, liudijančių lietuvių humaniskumą žydams. Tiesa, yra išleista knyga okupuotoje Lietuvoje apie žydu gelbėjimus "Ir be ginklo kariai". Deja, jos autorė S. Binkienė negalėjo surinkti visų faktų, nes daug jų išlaikyti yra išėję. Be to, laisvojo pasaulio žydu ta knyga nepasieks — reikia tokį papildytą leidinį išleisti bent anglų kalba.

Būdinga tai, kad gerą lietuvių širdį vokiečiai iškėlė viešumai. Neteko patirti tokio mosto iš lenkų pusės. Žydai gi mokėjo labai plačiai pasmerkti neigiamą lietuvių pusę, kuriai atstovavo negausios karo audros sumaišyti asmenys, bet nemokėjo ar gal nenorėjo iškelti teigiamosios. Jeigu žydai iš viso nesirūpino savo gelbėtojais bei geradariams, netektų minėti ir lietuvių. Keliadamas betgi per Izraelį praėjusį pavasarį patyriau, kad Jeruzalėje yra net specialus centras, kuris rūpinasi gelbėtojų suradimu, atžymėjimu bei pagerbimu. Apsilankęs tame centre pamaniau, kad lietuvių gelbėtojų sąrašas yra labai trumpas — vos keli asmenys, o žymioji Vilniaus žydu gelbėtoja O. Šimaitė įrašyta lenkų sąrašui! Kai paklausiau direktorių, kodėl toks trumpas sąrašas, atsakė vokiečiai: "Dort sind viele Moerder" (ten daug žudytojų). Tai būdinga žydu nuomonė apie lietuvius. Ji yra prireikianti ir skaudi. Nėdelsiant mūsų veiksniai turėtų imtis iniciatyvos, kol dar įmanoma, surinkti dokumentinę medžiagą apie žydu gelbėjimus lietuvių ir išleisti anglų bei kitomis kalbomis. Tai gali reikėti užmegzti ryšius su minėta žydu istaiga Jeruzalėje ir pateikti turimą medžiagą. Jos direktorius netgi prašė parašyti apie žydu gelbėjimus. Bet tai ne vieno asmens darbas. Čia reikia platesnės talkos, remiamos vadovaujančių mūsų veiksmų. Juk žydu įtaka laisvajame pasaulyje yra gana didelė, ir todėl lietuvių vardo atitaisymas bei pilnos tiesos išryškėjimas yra pirmas svarbus darbas. Pr. G.

KANADOS IVYKIAI

PROFESORIAUS PASTABOS

Žymusis sovietų atominių tyriminių fizikos prof. dr. Boris Docenko, prieš metus Kanados vyriausybės paprašęs politinės globos, buvo priverstas pasirinkti mokytojo darbą Yellowknife vidurinėje mokykloje, kuri yra tolimame Kanados užkampyje — šiaurės vakarų teritorijoje. I. Albertos universitetai jį atsiuntė į Kievo universitetą pagal kultūrinių mainų sutartį. Iš karto jis buvo sutiktas ištiesiomis rankomis, ypač tu Albertos un-to profesorius, kurie rodė didelį palankumą Sovietų Sąjungai. Kai paaiškėjo, kad prof. dr. B. Docenko tuo politiniu pagėdėliu, tie jo "draugai" profesoriai staugė kaip didžiausiais priešais. Sutarčiai pasibaigus, Albertos un-tas jį atsisakė pratęsti. Prof. dr. B. Docenko mėgino gauti darbą kituose Kanados ir JAV universitetuose, bet dėl kairiųjų profesorių įtakos visur buvo atmestas. Toronto dienraščio "The Telegram" koresp. P. Worthingtonui profesorius pareiškė: "Kiekvienam, kas pažįsta sovietų ir bolševikų metodus, yra aišku, jog kairiosios grupės Kanadoje turi bolševikinio mentaliteto žymes — tolerancijos stoką, žiaurumą, aiškų tikslą, didybės jausmą ir ryžtą savo ištikinimui primesti daugumai." Pasak prof. dr. B. Docenko, Kanada yra taip laisvas kraštas, kad jai gresia pavojus netekti laisvės. Albertos universitete jis sutiko radikalų grupių ir paskirų individų, kurie demokratiją naudoja demokratijos sabotavimui. Didžiausią spaudimą Albertos universiteto vadovybei darė ir nepakantumą profesorius demonstravę kairiosios grupės, va-

dovaujamas radikalų amerikiečių profesorius. Šių santykiuose su kanadiečiais prof. dr. B. Docenko sakosi pastebėjęs didesnę nuosirdumą nei Sovietų Sąjungoje. Jis pataria atkreipti dėmesį į mažoms kairiųjų sparnams, kuris kasdien stiprėja. Dauguma, kuriai nepatinka kairiųjų siekliai, turėtų sukrusti, sujungti savo jėgas ir duoti atitinkamą atkirtį demokratijos grovėjams. Pasaulinio garso sulaukusio fiziko išstūmimas iš Kanados universiteto į vidurinę Yellowknife mokyklą vien dėlto, kad jis yra politinis pabėgėlis iš Sovietų Sąjungos, liudija prosovietinių profesorių įtaką, kuri garbės Kanadai nedaro. Kyla klausimas — kur nuves Kanados jaunimą liberaliosios kairės profesoriai? Nuo karinės tarnybos pabėgę amerikiečiai studentai jiems yra didvyriai, o politinis pabėgėlis iš Sovietų Sąjungos — nusikaltėlis.

Konservatorių vadas R. Stanfieldas pareikalavo, kad premjeras P. E. Trudeau suauktų parlamentą, nelaukdamas rugsėjo mėn. vidurio, nes reikėtų skubiu sprendimu streikui, nedarbo, padidėjusių pragyvenimo išlaidų ir sumažėjusio kviečių pardavimo klausimais. R. Stanfieldo teigimu, Kanada neturi efektyvios vyriausybės nuo tos dienos, kai L. B. Pearsonas paskelbė pasitraukimą iš liberalų vadovo pareigų. Premjeras P. E. Trudeau šį reikalavimą atmetė spaudos konferencijoje. Parlamentas bus suauktas po rinkimų numatyta data — rugsėjo 12 d. Jo pagrindiniai darbai bus kriminalinio kodekso pakeitimas, pranešimas kairiosios grupės, va-

Nukelta į 6-tą psl.

Vakarų Kanados Lietuvių Dienos proga Vankuveryje Mrs. Linnel miesto burmistro vardu įteikia lietuvių delegacijai oficialų raštą, skelbiantį rugpjūčio 4 Lietuvių Dieną. Iš kairės: B. Kauliūtė, A. Baroniene, Z. Kaulienė, B. Vileita, A. Rinkūnas — KLB pirm. iš Toronto, p-lė Šmitaitė, p-lė Vileitaitė ir Nuotr. E. Gumbelio

Visus kviečiu dalyvauti seime

Sesės ir broliai lietuviai! 1968 m. rugpjūčio 29-31 ir rugsėjo 1-2 d.d. Niujorke įvyksta Pasaulio Lietuvių Bendruomenės trečiasis seimas. Tai bus rimto ir svarbaus lietuviško darbo, kultūrinio ir meninio parengimo, sporto ir pramogų, tautinių ir draugiškų susitikimų keturios pilnos dienos.

Kas penkeri metai įvykstantis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės — PLB seimas yra tapęs viena plačiausių ir reikšmingiausių lietuvių lietuvių manifestacijų, kur aptariami gyvosios lietuvišybės išlaikymo, viso pasaulio lietuvių bendravimo ir Lietuvos laisvės bylos stiprinimo pagrindiniai reikalai. Toks seimas neabejotinai yra vienas didžiausių ir svarbiausių lietuviškų suvažiavimų lietuvių pasaulyje. Jame dalyvauja iš daugelio kraštų organizuotų Lietuvių Bendruomenių išrinktieji atstovai, kurie išreiškia gyvąjį Pasaulio Lietuvių Bendruomenės balsą ir valią. Siemiet ir trečiąjį seimą Niujorke suvažiuoja atstovai iš JAV — 45, Kanados — 16, Pietų Amerikos — 6, Australijos — 6, Prancūzijos — 1, Vokietijos — 6, N. Zelandijos — 1, D. Britanijos — 1, gal ir dar du, Italijos — 1, o gal bus 2. Sutikime juos, dalyvaukime gausiai kaip svečiai seimo darbuose ir visuose kituose jo svarbios ir idomos programos rengimuose.

Po tautinių šokių šventės, skautų bei jaunimo stovyklų trečiasis PLB seimas Niujorke šiais jubilėjiniais Laisvės Kovų metais yra rūpestingai pasiruošęs būti viena plačiausių gyvosios lietuvišybės manifestacijų visuomenine, tautine, kultūrine ir pramogine prasme. Salia paties seimo plačios darbotvarkės su paskaitomis, diskusijomis, pranešimais ir taipgi iškilmingomis pamaldomis Niujorko Sv. Patriko katedroje, gausiems seimo svečiams iš visos Amerikos yra numatyta rinktinė lietuviškų meno ir pramogų programa. Tai didysis seimo koncertas — lietuvių muzikos festivalis Lincoln Centre. Philharmonic Hall (naujas, gražiausias pastatas). Simfoniniam orkestrui diriguoja prof. V. Marijūšius, solistai — St. Baras, D. Stankaitytė ir J. Vaznelis, Čiurlionio Ansambliu su dirg. A. Mikulskiu ir kanklininkų orkestru, vadovaujamas O. Mikulskienės.

Literatūros vakaras ir lietuvių kamerinės muzikos koncertas, vadovaujant smuikinkui Iz. Vasyliūnui; jaunimo šokiai, "Miss Lithuania" rinkimai ir t.t. — Meno kūrinių paroda skaidrėse. Po seimo jos bus rodomos lietuviškose kolonijose. Be to, ekskursija laivu aplink Niujorką, jaunimo motorkada, antikomunistinė demonstracija šuku "Laisvės Lietuvai!", paradas, dviejų geriausių lietuvių futbolininkų rungtynės, tautiniai šokiai, didysis seimo banketas su "Miss Lithuania" vainikavimu.

Sie stambaus masto parengimai reikalauja atitinkamų išlaidų, todėl svečiams reikės įsigyti bilietus iš anksto, nes gali jų trūkti, taip kaip trūko ir šokių šventė. Tuo reikalu visas informacijas teikia Seimui Rengti Komisijos vicepirmininkas A. Vakselis, 84-20 112 St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Bilietai ir parengimus užsakomi pas A. Reventą, 87-66 95th St., Woodhaven, N.Y. 11421, USA. I seimą atvykstantieji atstovai, kurie neturi vietoje pažįstamų ir negali privačiai apsisistoti, bus priimami ir nakvynėmis apūpinami pas lietuvių arba viešbutyje papigintomis kainomis. Tuo reikalu kreipkitės iš anksto adresu: V. Radzianaus, 84-16 110 St., Richmond Hill, N.Y. 11418, USA.

Sesės ir broliai lietuviai!

Per penkerius pastaruosius metus man teko malonumas apsilankyti po pasaulį išsiblaškiusių sesės ir broliai lietuvius. Turėjau daug džiaugsmo ir dvasinio pasitenkinimo iš arti dalyvaujant.

"GYVATARAS" LANKĖSI VOKIETIJOJ

Tautinių šokių grupė "Gyvataras" laimingai Paryžį pasiekė rugpjūčio 1 d. Čia Kanados lietuvių laukė Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas kun. J. Petrošius įgaliojotinai dail. Z. Mikšys, kuris pranešė, kad dauguma Paryžiaus lietuvių atostogauja. Aplankius Kanados ambasadą sužinojau, kad Kanados pašto streikas dar nepasibaigęs. Prancūzijos spauda apie streiką nieko nerašė ir niekas tuo nesidomėjo.

Apžiūrėję idomesnes Prancūzijos sostinės vietas, gyvatariečiai sekandį dieną traukinio nuryko į Vasario 16 lietuvių gimnaziją, kur vyko Europos lietuvių studijų dienos. Čia "Gyvataro" laukė šimtai lietuvių. Jie labai gražiai priėmė, vaišino ir nuosirdžiai globojo. Pirmas pasirodymas įvyko šeštadienį, rugpjūčio 3, Koenigsteine, kur vyko Vokietijos katalikų organizacijos "Kirche in Not" suvažiavimas. Be lietuvių, dar pasirodė slovakai. Pasisekimas buvo labai didelis. Ypač pasirodymu buvo patenkinti Europos lietuviai. Prel. dr. J. Aviza, dr. P. Karvelis ir kt. nuosirdžiai dėkojo hamiltoniečiams už gražų pasirodymą ir Lietuvos vardo garbinimą. Sekmadienį, rugpjūčio 4, "Gyvataras" šoko lietuviams Vasario 16 gimnazijoje. Salė nedidelė, tad ir valgykla buvo pilnos žiūrovų. Visi buvo laimingi — vietos lietuviai pamatė pirmą kartą nematytus šokius, o šokėjai — už šiltą priėmimą. Žiūrovų tarpe, be Vokietijos lietuvių, matėsi šveicarijos, Belgijos ir kitų kraštų lietuviai. Vyko nuosirdus bendravimas, o vakarais ilgai skambėjo lietuviškos dainos.

Europos lietuvių jaunimo suvažiavimas

I jaunimo suvažiavimą Romuvoje susirinko 61 asmuo, iš jų 51 nuolatinis dalyvis, o kiti trumpalaikiai svečiai. Buvo atstovaujamas lietuvių jaunimas iš Vokietijos, Anglijos, Italijos, Šveicarijos, Australijos ir JAV. Suvažiavimą organizavo Vokietijos lietuvių jaunimo sekcija, kurios pirmininkas kun. Vingau-

nos. Užsimezgė naujos pažintys, draugystės. Trumpai "Gyvataras" buvo nurykęs į Heidelbergą. Rugpjūčio 7 d. teko atsisveikinti su svetingais tautiečiais ir vykti atgal į Paryžių. Pasikeista dovanojimas, giedota "Ilgiausių metų..." "Gyvataras" užtraukė "Sudiev, sudiev..." Tai buvo gražiausias momentas ir išgyvenimas iš ligšiolinės "Gyvataro" kelionės. Dar paskutines nuotraukas, pasikeitimas adresais, asaros visų akyse, bet traukinys jada ir veža gyvatariečius vėl į Prancūzijos žemę. Vakare per Paryžių jie pasiekė Tulūzą. Visi nepaprastai išsargę, nemiegoję, pilni įspūdžių dar iš Vasario 16 gimnazijos. Rugpjūčio 8 d. rytą viešbutyje jau prisistatė Montrejeau burmistro įgaliojotinai, televizija ir laikraščiu reporteriai. Klausinėjo apie Kanadą ir Lietuvą. Mūsų šaliai išsiriškio miesto aikštėje, kur tado drabužiai pasipuošę atliko eilę lietuviškų šokių. Žmonės gyvai stebėjo, klausinėjo iš kur šokėjai atvykę ir t.t. Vadovė G. Breichmanienė po daugelio metų turėjo progą prisiminti prancūzų kalbą. Mūsų šaliai po miestą vaikštinejo apsiręngę tautiniai drabužiai. Gyventojai lietuvius fotografavo. Pirmadienį jie visi buvo rodomi televizijoje ir buvo aprašyti spaudos puslapiuose. Šia proga "Gyvataras" visiems lietuviams siūnė nuosirdžiausius linkėjimus iš pietinės Prancūzijos ir dėkoja visiems prisidėjusiems prie išvykos. Rugpjūčio 10 d. hamiltoniečiai išvyko į tautinių šokių festivalio vietovę — Montrejeau miestą.

Išvykos Komiteto informacija

das Damijonaitis liepos 28 tarė atidaromąjį žodį, o rugpjūčio 1 — uždaramąjį. Už studijinę dalį buvo atsakingas kun. Br. Lūbikas, suvažiavimo moderatorius. Buvo trys paskaitos. Vasario 16 gimnazijos direktorius Vincas Natkevičius kalbėjo apie lietuviško jaunimo problemas Vokietijoje (Nukelta į 8-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

CEKOSLOVAKIJOJE LANKĖSI RYTŲ VOKIETIJOS IR RUMUNIJOJOS KOMPARTIJŲ VADAI. Didžiausias A. Dubčekas liberalizmo kritikas W. Ulbrichtas buvo sutiktas labai šaltai. Pasitarimus Karlovy Vary vasarvietėje užbaigė sausokas pranešimas apie ekonominę R. Vokietijos ir Čekoslovakijos bendradarbiavimą, išpareigojimus kovoti prieš V. Vokietijos revanšizmą ir jos naujuosius nacius. Atrodo, A. Dubčekui nepavyko įtikinti W. Ulbrichto, kad dabartinis liberalizmas Čekoslovakijoje neprasars kompartijos kontrolės. Entuziastingo sutikimo susilaukė kitas svečias — Rumunijos kompartijos vadas N. Ceausescu. Tarp abiejų kraštų buvo pasirašyta 20 metų draugystės, bendradarbiavimo ir tarpusavio pagalbos sutartis. Darbininkams pasakotoje kalboje N. Ceausescu pabrėžė, jog kiekviena komunistinė valstybė turi teisę tvarkyti krašto vidaus reikalus savo nuožūra. Kremlui buvo skirti jo žodžiai: "Trumpos viešnagės metu aš dar kartą įsitikinau, kad Čekoslovakijos socializmas yra saugiose rankose ir kad tauta pilnai priitaria kompartijai." Kremliaus vadai, matyt, yra kitokios nuomonės, nes vėl pradėjo kariuomenės manevrus Čekoslovakijos pasienyje, šį kartą į juos įtraukdami net Vengrijos kariuomenės dalinius. Po ilgesnės tylos "Pravda", "Izvestija" ir "Literaturnaja Gazeta" vėl pradėjo pulti A. Dubčeką čekoslovakų spaudai suteiktą laisvę. Dėmesio centre buvo čekoslovakų rašytojų žurnale "Literarni Litsy" paskelbtas rašinys apie Cierna ir Bratislavoje įvykusias konferencijas, kritikaves pasiektus rezultatus. Čekoslovakijos kariuomenės vadovybė, prisitaikydama prie Maskvos reikalavimų, pasmerkė buvusio vyriausio kariuomenės komisarų gen. ltn. V. Prchlik Varšuvos Sąjungos kritiką. Komisarų buvo reikalavęs pertvarkyti Varšuvos Sąjungą, kad kiekvienas šios organizacijos narys turėtų lygias teises su Sovietų Sąjunga. Didžiosios įtampos dienomis valstybiname Čekoslovakijos banke buvo atidarytas specialus fondas A. Dubčeką reformoms remti. Per trumpą laiką Prahos gyventojai fondui suaukojo apie 40 svarų auksinių papuošalų, kurių vertė yra beveik 20 milijonų dolerių.

vietinio darbo žmogaus gyvenime.

Berlyniečiai atžymėjo miestą ir dvi dalis skiriančios W. Ulbrichto sienos septyntąsias metines. V. Berlyno burmistras K. Neubauer su savivaldybės pareigūnais aplankė tas sienos vietas, kur buvo nušauti bėgliai ir vakarinį Berlyną. Jų žuvimo vietose padėti vainikai. Naujųjų nacių NPD partija bandė surengti protesto demonstracijas, kurių metu įvyko aštrių susikirtimų su kairiaisiais studentais. Prieš N. P. D. demonstracijas pasisakė ir antikomunistinė profsąjunga, pasmerkdamas nacius ir jų naujuosius įpėdinius. Jeigu nebūtų buvę nacių, esą nebūtų ir Berlyno sienos. NPD partija tik kompromituojanti V. Vokietiją ir V. Berlyną. R. Vokietijos spauda siena pavadino didžiausiu ekonominiu laimėjimu. Nuo karo paigos iki sienos pastatymo 1961 m. rugpjūčio 13 d. iš R. Vokietijos išbėgo daugiau kaip trys milijonai vokiečių. W. Ulbrichto "demokratinė" respublika būtų likusi be gyventojų. Sieną per septynerius metus bėglių skaičius sumažino iki 240.000. Iš šio skaičiaus dar reikia atimti 118.000 vokiečių, kuriems buvo duotas oficialus leidimas išvažiuoti iš R. Vokietijos dėl senatvės, invalidumo ir kitų panašių priežasčių. Lig šiol prie sienos buvo nušauti 78 bėgliai.

Amerikiečiai Cape Kennedy bazėje sėkmingai išbandė dvi naujas karo raketas — "Poseidona" ir "Minuteman III". Pirmoji pakels atominių povandeninių laivų "Polaris" raketą, antroji — požeminį bunkerį raketą JAV teritorijoje. Abi naujosios raketos gaus turėti kelis atominius užtaisus, kuriuos bus galima nukreipti į atskirus taikinius. Spėjama, kad sovietai tokių raketų dar nėra pasigaminę.

Nigerijos pilietinio karo taikos derybas nutraukė prieš atsisakiusią Biafros respubliką pradėta nauja ofensyva visuose frontuose. Nigerijai ginklus tiekia Britanija ir Sovietų Sąjunga, o Biafra pradėjo remti Prancūzijos prez. De Gaulle, parpučindamas užsienio valiutos ginklams pirkti. Tarptautiniam Raudonajam Kryžiui nepavyko gauti aserodromo, kuriame be apsaudos malletu nesileisti maista badaujančiam Biafrai gabenantys lėktuvai. Svedų aviacijos entuziastas grafas C. G. von Rosen, gabendamas Skandinavijos religinių organizacijų suaukotas maistą, surado Nigerijos priešlėktuvines artilerijos nepasiekiamą skridimo ruožą į Biafrą. Ši skridimo linija laikoma griežtai paslaptėje. Blokadą pralaužimui vadovauja kadaise Musolini išlaisvins nacių esesininkas Otto Skorzeny. Jis yra pasirašęs sutartį su šalpos organizacijomis gauti maistą badaujančioms biafriečiams ir rūpintis jo teisingu paskirstymu.

LYKSTANTIEMIS | SEIMĄ KLB ATSTOVAMS

Jei dėl buvusio Kanados pašto streiko kas nors iš Kanados lietuvių atstovų nėra gavęs pakvietimo į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimą su viešbučio rezervacijos kortele, pranešame, kad seimas pradėdamas Niujorke ketvirtadienį, rugpjūčio 29 d., 6 v.v., registracija ir pobūviu Hotel Statler - Hilton, New York, 32 ir 33 St. ir 7 Ave., New York City, 10001, tel. 212-PE 6-5000, Schuyler Room. Pirmasis seimo posėdis įvyksta ten pat penktadienį, rugpjūčio 30 d., 9 v. ryto. Visi KLB atstovai praeimi atlikti savo pareigą ir seime dalyvauti.

KLB krašto valdyba

Tėviškės Žiburiai - lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaktorius — k. dr. Pr. Gaidamavičius; redakcijos narys — Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata \$6, pusmetinė \$3.50. Rėmėjo metinė prenumerata \$10
Skelbimai ruošiamam numerui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisyti redakcijos nuostata.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Publ. by Žiburiai (Canadian Lithuanian) R. Catholic Cultural Soc., Inc.
Subscription rates: \$6 per year, \$3.50 per 6 months.
Deadline for advertisements — Thursday
Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa,
and for payment of postage in cash.
941 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario, Canada
Tel. 368-6813

Problemų stovyklos saulėje

Išpūdziai iš Lietuvos Fronto Bičiulių studijų savaitės Dainavoje

BRONIUS NAINYS

Gyvenimo sąlygoms ir aplinkybėms keičiantis, pasaulyje pamažu keičiasi ekonominė gerovė, keičiasi politinė pusiausvyrą, keičiasi žmonių galvojimas, todėl ir nuolat vyksta įvairių vertybių peržiūros procesas. Dažnu atveju gyvenimas susilaukia tokių, kad ne tik tikslų siekimo priemonės, bet ir idėjos bei darbai, buvę geri vakar, pasidaro nebetinkami šiandien. Toks besikeičiantis gyvenimo procesas, be abejonės, negali nepaliesi nei mūsų lietuviškosios išeivijos. Nors pagrindiniai mūsų tikslai — Lietuvos laisvė ir lietuvių išlaikymas lieka nepajudinami tvirti, tačiau priemonės jiems siekti nuolat turi būti taikomos prie gyvenimo laiko tėkmės, kartas nuo karto turi būti peržiūrimos ir perkainojamos. Tokio peržiūrinimo dėka būna sudaromi ir nauji veiklos planai ateitai.

Gausūs dalyviai

Lietuvių Fronto Bičiuliai, būdami vieni iš judresnių sambūrių išeivijoje, nenori savo veikloje užsidaryti. Jie visuomet stengiasi žengti su laiku ir savo veiksmus derinti prie laiko sąlygų. Per pastaruosius keliolika išeivijos metų LFB beveik kasmet rengia savaitines bendras konferencijas, populiariau vadinamas studijų savaitėmis. Jų dalyviai bando pažvelgti į savo neitęjamą, įvertinti dabartį ir paplanuoti ateities darbus.

Šiais metais liepos 28 — rugpjūčio 3 dienomis Dainavoje įvyko JAV ir Kanados LFB dvyliktoji studijų savaitė, kuri, galbūt dėl rengėjų apskurimo ar dėl prelegentų parinkimo ir t. m. aktualumo, sutraukė rekordinį dalyvių skaičių. Taip pat reikia pasakyti, kad šios frontinių studijų savaitės nesiriboją tik LFB sambūrio nariais, bet yra plačiai atidariusios duris visiems lietuviams, neatsižvelgiant į jų asmenines ar grupines pažiūras. Tokio nusistatymo dėka ir šioje studijų savaitėje matėsi nemažai kitokių nusiteikimų žmonių, kurie, aktyviai dalyvaudami diskusijose, daugiau pajavirino ir šiaip idomią programą.

Nauji aspektai

Pajėgių prelegentų, kaip dr. Girmūns, dr. V. Vardys, V. Vaitiekūnas ir L. Valiukus, ryškiai studijų vedamoji mintis — įtieskimas bazės ateities laisvimo veiklai — sukėlė gana gyvas diskusijas, nes prelegentų buvo atvirai ir drąsiai.

LEON MITKIEWICZ

Lenkijos atstovybė Kaune

(Tęsinys iš praėto numerio)
Vizitas truko tik 15 min. Susijaudinęs autorius išėjo iš Lietuvos kariuomenės štabo. Juk tai buvo pirmas oficialus lenko karininko vizitas lietuviams. Pastariejiems susijaudinimas buvo juo didesnis, nes jautėsi pažeminti ir nusikariauti Lenkijos jėga primestoms santykių užmezgimo formos. Suprantama, kad per 20 metų Vilniaus bylos klausimas padarė savo, ir autorius pilnai suprato plk. Dulksnį. Nežiūrint to, lietuvis jį priėmė su visais formalumais, su pilnu etiketu — neparodė, kad lenkas karininkas yra tik svečias Lietuvoje, svečias, kuris išsibrovė tik fizine jėga. Pirmas susitikimas paliko labai gerą įspūdį. Taip pranešė savo raporte Varšuvai plk. L. M.

Vizito metu autorius sužinojo, kad Kaune gyvena Sov. Sąjungos ir Latvijos kariuomenės atstovai. Britas, prancūzas, amerikietis, estas, suomis, švedas ir japonas yra kartu akredituoti Latvijai ir Estijai ir visi gyvena Rygoje. Vokietijos, Vengrijos, Čekoslovakijos kariniai atstovai gyvena Maskvoje, Italijos — Berlyne.

Lenkas nuskubėjo su vizitu pas Sov. Sąjungos karinį atstovą Kaune gen. K. Tiazelnikovą. Šis pareiškė: "Ždies skūno, niečėvo dielat i niekuda dievalsia, w Kownie niet nikakoj žiznia" (Čia labai liūdina, nėra kas veikti, nėra kur dingti, Kaune nėra jokio gyvenimo — K.B.). Pridūrė, kad netrukus grįžta į Maskvą.

Gen. K. Tiazelnikov turėjo būti carinės armijos karininkas, dar senos karininkų mokyklos auklėtinis, tad pilnai suprantama, kad jo pažiūros į laiko leidimą Kaune visiškai nesiderino su naująja Sov. Sąjungos mokykla.

Lenkui labai patiko Latvijos karinis attachė plk. V. Deglavs. Jis buvo jaunas žmogus, gal 35 metų amžiaus, labai inteligentiškas ir malonaus veido, augstos kaktos, mėlynų akių ir švelniai

siauo žvelgta į dabarties aplinką ir nebijota pajieškoti šiek tiek naujesnių kryptų.

Grynai iš akademinės perspektyvos žvelgiant ir remiantis mokslu paremtomis teorijomis, tiksliai buvo susiorientuota dabartinėje mūsų aplinkoje ir išryškinti kaikurie nauji, tarpautinėje plotmėje besireiškia, politikos ir kultūros aspektai. Ypač tai ryšku buvo dr. J. Girmūns ir dr. V. Vardžio paskaitose.

Išskeltas ir pabrėžtas evoliucijos procesas Rytų Europos komunistiniuose arba, tiksliau pasakius, komunistų pavergtuose kraštuose, ir šio proceso rūmus išpaudžiant ir pačių komunizmo tvirtovė — Rusija. Konstatuotas antrosios kultūros ir humanistinių idėjų kilimas, išėnas iš pačių prispaustų ir pavergtų masių, kurių jau šiuo metu nebeįmanoma nuslopinti net pačiomis žiauriausiomis priemonėmis. Todėl ir komunistų vadai yra priversti jų atsiskaiti. Tačiau taip pat konstatuota, kad nei komunistinė esmė, nei siekiuose, nei tiksluose pasikeitimų nėra, ir dėlto neverta susidaryti klaidinančių iliuzijų. Iš antros pusės, matant rezistencinio pobūdžio antrosios kultūros atsiradimą ir humanizmo kilimą Rytų Europos komunistų valdomuose kraštuose ir tu abiejų reikšmių įtaką į politikos formavimą, buvo pabrėžtas ne vien tik politinių, bet ir kultūrinių priemonių panaudojimo reikalingumas mūsų kovoje dėl Lietuvos laisvės, tuo pačiu pabrėžiant ir Lietuvių Bendruomenės vaidmenį bei reikšmę šiame darbe.

Cia ir anapus

Rimtas dėmesys skirtas lietuvių išlaikymui. Šią jautrią ir labai aktualią problemą diskutuojant paaiškėjo, kad lietuvių išlaikymas išeivijoje turi remtis vienakalbe lietuviška visuomene, lietuvių kalbą laikant pagrindine kalba, o visas kitas kalbas traktuoti kaip svetimtas kalbas. Taip pat manyt, kad šios srityje tėvų atsakomybė yra pirminė, bet ne vienintelė, nes lietuvių išlaikymas yra visos organizuotos ir neorganizuotos išeivijos reikalas.

Svečiai iš Romos kun. dr. J. Vaišnorai, MIC, nušvietus šiandienę religinę padėtį okupuotoje Lietuvoje, buvo nagrinėjami būdai ir priemonės būklei pagerinti. Svarstytas net Vilniaus Katedros išpirkimo klausimas.

Eisenoje 300 dalyvių

Penktadienį, rugpjūčio 2, buvo suruostas tradicinis partizanų pagerbimas. Trijų šimtų studijų dalyvių eiseną prie stovyklavietės kryžiaus, kiekvienam iš jų laikant rankoje po degančią žvakutę ir giesmės aidams lydint, sudarė reikiama vakaro rimtį. Kun. G. Kijausko, SJ, malda, prasmingi poezijos posmai ir turininga prof. J. Brazaičio kalba tinkamai pagerbė kritusius už laisvę brolius. Pagerbimas buvo baigtas salėje specialiai šiam reikalui sukurto moneta, kurį puikiai atliko kleve landiečiai.

Šeštadienio rytą įvyko jaunimo simpoziumas, pavadintas maištu, kurio metu buvo nagrinėjamos jaunimo maištavimo problemos. Simpoziume dalyvaavo mokslus baigusio ar baigiančio įvairių pažiūrų jaunimo atstovai.

Šeštadienio vakare vėliavos nuleidimu, kurio metu uždromąjį žodį centrui buvo pakviestas JAV LB centro pirm. Br. Nainys, studijų savaitė buvo oficialiai baigta.

Savaitės vainikas

Savaitės vainikas buvo šeštadienio vakare įvykęs literatūros vakaras. Dalyvavo programoje: poetė seselė Jurgita Saulaitytė, solistė Dana Stankaitytė ir rašytojas Aloyzas Baronas, kurie nepaprastai puikiai visus nuteikė. Ypač nuotaikingas buvo A. Baronas savo aktualiomis temomis parašytais humoristiniais eilėraščiais. Žavėtinai puiki buvo ir mūsų mieloji solistė Dana.

Studijų savaitė buvo labai gerai organizuota, augsto mokslinio bei kultūrinio lygio, pasireiškė sveiku tikrovės pajutimu, kultūringomis ir išsamiomis diskusijomis. Studijų dalyviai pasirodė kaip gyva, gyvenimą suprantanti ir su juo žengianti lietuviškos visuomenės dalis. Kad vakarai neprailgtų, juos idomiškai pajavirino Aloyzas Baronas savo humoristika ir jauti kepat, ir šiaip kur dalyviams ir kampa susimetų. O kai sekė madienį po paskutinių stovyklų kapelionu tėvų žėjūtį provincijon kun. G. Kijausko, SJ, atlaikytų pamaldų dalyviai skirstėsi namo, visi buvo puikiai nusiteikę, dėkojo organizatoriams, prelegentams ir menininkams. Visi tvirtai žadėjo čia būti ir sekančiais metais. Tai nauja organizatorių problema, nes ir šiais metais didokoj Dainavoje nebevisiems užteko patalpų.

LENKŲ KARINIS ATTACHE

rijos ir greičiausiai buvo carinės Rusijos augsto pareigūno nuosavybė. Prieš pastatą, prie įėjimo, stovėjo gražia uniforma apsiręngęs policininkas. Šis nevykęs vizitas buvo pokalbį tema visame Kauno diplomatiniam korpuse.

Padėtis buvo atitaisyta plk. Dulksnio, kuris telefonu pranešė, kad gen. Raštikis ir gen. Černius priims plk. L. M. balandžio 27 d., o gen. Reklaitis — sekančią dieną. Šiuos vizitus Lenkijos karinis atstovas laikė labai svarbiais, ypač pas gen. St. Raštikį, apie kurį jis girdėjęs jau Varšuvoje, kad tai nepaprastu gabumu karininkas, plačios įtakos, turįs prez. A. Smetonos ir tautininkų partijos pilną pastikėjimą. Latvijos karinis atstovas išsireiškė, kad gen. St. R. yra labai malonus žmogus.

1938 m. balandžio 27 d., 11 val. 45 min. ryto, plk. L. M. savo automobiliu, kurio priekyje plėvė savo lenkiška vėliavėlė, išvyko pas gen. St. Raštikį.

* * *

Lietuvos generalinis štabas buvo įsikūręs dviejų augstų pastate. Prie įėjimo jau laukė karininkas ir garbės sargyba, kuri preciziškai gerbė ginklu. Laikiamajame pulkininke L. M. sutiko gen. St. Raštikio adjutantąs Gecevičius, kuris, pasikeitęs su svečią keliais sakiniiais, atvedė jį į Lietuvos kariuomenės vado kabinetą. Buvo tai didelis kambarys, tikrumoj salė, ir beveik tuščia. Už rašomojo stalo atsisėjo neaugstoj ūgio, liesas vyras. Tai ir buvo gen. St. Raštikis. Lenkijos karo atstovas žengė kelėjų žingsnių jo kryptimi. Padarė ir gen. St. Raštikis kelėjų žingsnių į priekį. Tuomet plk. L. M. vadovaudamasis lenkiškos rikuiotės statuto taisyklėmis, pilnai išsitempęs, atraportavo lenkiškai. Gen. St. Raštikis, taip pat ramiai stovėdamas, iškalė plk. L. M. tarnybinio raportą, kad jis yra skiriamas Lenkijos kariuomenės atstovu Lietuvai. Paspaudus rankas, gen. St. Raštikis už

A + A

JONUI KUPČIONIUI JAV mirus, broliui PRANUI

gilių užuojautą reiškia —

Jonas Maniuška

Albinas Lajukas

Juozas Kozeris

A + A

JONUI NORUSIUI JAV mirus, broli PRANA su ponio

nuoširdžiai užjaučiame —

Dill Company Rubber skyriaus bendradarbiai

SOVIETAMS PAVOJINGAS ŽINGSNIS

GEDIMINAS GALVA

Čekoslovakijos reformos yra didžiausia pabaiza Maskvos kompartijos ir gydymas stalininės kompartijos padarytų žaidų su kėle nerimą. Maskvai pavojingas rumunų tautiškas, tačiau žymiai pavojingesnis liberalinis posūkis į demokratiją. Kremlius gali pakeisti tautiško reikišius, bet nėra linkęs daryti nuolatų socialistiniame turinyje. Praha smogė į patį jautriausią tautų. Rumunų tautiškas, čekų ir slovakių liberalinis užmojis jau rado atgarsį rusų engiamose tautose, o ypač ukrainiečiuose. Ukrainos kompartijos sekretorius Aleksandras P. Botvinas emėsi griežtų priemonių su drausminti liberalinio polinkio rašytojams ir tautiškausiuose kitiems ukrainiečiams, nors jų dalis priklauso sovietinei kompartijai.

Per pastarąjį dvidešimtmetį čekai ir slovakai turėjo pergyventi sovietinio valstybinio kapitalizmo santvarkos negeroves. Imonės buvo suvalstybtintos, žemės ūkis sukollektivintas, kraštas ūkiškai sovietų išnaudotas ir emė vis labiau skursti. O reikia neužmiršti, kad čekai, prieš tūkstantį metų sukūrė savo valstybę, jos netekė kovojo už laisvę, žmoniškumą. Aišku, taip greitai jie negalėjo pamiršti savo istorijos, tautinio padūdimio praėjusiame šimtmečiuje ir pilnutinio žmogaus siekimo, kuriam skersai kelio atsisotjo sovietinė santvarka. Pz., Gottwaldo (buvusio Zlin)

darbininkai atvirai reikalavo ūkinį socialinių sąlygų gerinimo.

Ministerio pirmininko pavaduotojas ir ūkio rikiuotojas prof. Ota Šikas nurodo, kad krašte tik pradėtas sąlygų keitimas. Praeityje buvęs menkas kapitalo investavimas, klaidinga finansų politika, naujos imonės kurti netikusios vietovių parinkimas, didelės išlaidos, menkos rūšies prekės, žemas darbo našumas, o stabyba žymiai atsilikusi nuo vakarietiško krašto. Visa tai negali būti išspręsta vienu metu.

Pradėtas reformas, prof. Siko teigimu, trukdo krašto nūgyvenimo kaitininkai, vadinama opozicija, kuriai talkina Maskva.

Čekoslovakijoje jau atliktas dalinis valymas, nors kompartijos centro komitete ir seime užtinkamas pasipriešinimas. Sovietų spaudimas reformas sulėtino. Reformų šalininkai atsidėję ruošiasi kompartijos suvažiavimui, kuris įvyks š. m. rugsejo mėnesį. Jei iki to meto Čekoslovakijos reformų šalininkai, tautinės kompartijos vadovai, atlaikys Maskvos karinį ir ūkinį spaudimą, krašte įvyks didelio mašto pasikeitimai. Jie nežada gražinti kapitalistinės santvarkos, tačiau bus pamiršti ir praieities sovietinės santvarkos aštrumai.

Čekai sugebėjo prisitaikyti vokiškame protektarate ir išlikti po sovietiniu padu iki atsirado sumanusis komunistas Sveikas, stojęs į nelygią kovą prieš Maskvą.

**KLAUSKITE-
PATARSIM-PADESIM**

Patarimų tarnyba "Tėviškės Žiburių" skaitytojams, bendradarbiaujant su dienraščio "The Telegram" Action Line skyrus tarnyba. Skaitytų kviečiami kreiptis raštu į "TZ" redakciją įvairiais klausimais, ir kuriuos atsakymai bus parūpinii Action Line arba "TZ". Skyrų redaguoja teisininkas V. Mastis.

Vasario mėnesį mano 11 metų sūnus užsisakė 3 patefono plokšteles už \$3.30 iš vieno patefono plokščių klubo. Jis pats pasirašė užsakymą ir pasiuntė pinigų. Po kiek laiko jis gavo užsakytas plokšteles. Vėliau klubas bendrovė jam atsuntė daugiau plokščių ir reikalavimą sumokėti \$20.81. Jis grąžino neužsakytas plokšteles, o aš pasiūniau bendrovėi paaiškinimą. Tačiau tai nepagelbėjo ir dabar jis gauna iš agentūros grąšininimus. Aš manau, kad mano sūnau užsakymas negalioja, nes jis yra nepilnametis. Prašau pagelbėti. K. S., Torontas

Jūs sūnus pasirašė užsakymą pirkti tris plokšteles paginta kaina ir keturias plokšteles reguliaria kaina. Po mūsų laiško bendrovė panaikino sūnau pirkmio sutartį ir Jūs daugiau negausite jokių saskaitų. Jūs teisingai pastebėjote, kad nepilnametis pirkmio sutartys, kurios neliečia tokių būtinų daiktų, kaip maistas ir drabužius, teisiskai negalioja. Tačiau prekybininkai to nežūri ir stengiasi visokiais būdais pasu prekes pardavinėti. Patartina prieš pasirašant betkokį užsakymą ar įsipareigojimą nuodugniai jį perskaityti. Taip pat reikia ir vaikus prižiūrėti, ką jie pasirašo.

Per privatų darbo biurą gavau imonėje darbą. Už tai biurui sumokėjau \$150. Tačiau darbas nebuvo pagal mano specialybę ir po dviejų mėnesių buvau atleistas. Vėl kreipiausi į tą biurą, bet jie negalėjo rasti jokio darbo. Po kelių laiko aš pats radau tinkamą darbą ir paprasčiau biurą grąžinti \$150. Užto gražinės, jis pareikalavo dar \$95.80. Prašau pagelbėti. E. T., Klevelandas, Ohio

Ohio valstybinis komercijos departamentas sako, kad Jūs pirmame darbe uždirbote \$588. Kadangi tai buvo laikinis darbas, biuras turi teisę gauti 20% nuo Jūsų uždarbio, t. y. \$117.60. Jūs jiems sumokėjote \$150, todėl jie privalo Jums grąžinti \$32.40. Departamentas parašė biurui laiską ir Jūs greitai gausite savo pinigų.

Pereitais metais turėjau nelaimę. Gruodžio mėnesį gavau iš savo draudos bendrovės laiską, kuriame buvo prašoma užpildyti įvairius pareiškimus. Iki šiol dar negavau jokios kompensacijos. Tai bendrovė ai pranešiau savo naują adresą, bet nieko iš jų negirdėjau. Kas atsitiko? B. V., Torontas

Nieko neatsitiko. Jūs negrąžinote užpildytų pareiškimų ir bendrovė negavo Jūsų adreso pakeitimo. Kompensacijai gauti reikia atlikti tuos formalumus.

klausė rusiškai, ar plk. L. M. norėtų kalbėti rusų ar vokiečių kalbomis, nes prancūzų kalbos jis nemokas. Plk. L. M. atsakė pasirenkdamas rusų kalbą. Gen. St. R. nusisypsojo ir pareiškė: "Turėjau galvoje tik lingvistinę problemą". Tad abu kalbėjosi rusiškai. Lietuvos kariuomenės vadas klausė apie pirmuosius įspūdius iš Lietuvos ir Kauno, Augstusnįją Varšuvos Karo Mokyklą, mat, žinojo, kad plk. L. M. yra joje buvęs dėstytoju. Jis palankiai atsiliepė ir apie karinę lenkų spaudą, ypač "Bellona" ir "Przegląd Pechoty" leidinius, sakėsi esąs nuolatiniis jų skaitytojas. Daug jis kalbėjo apie vokiečių karinę doktriną, bet

nerodė jai didesnės pagarbos, nors, kaip pats pažymėjo, buvo Berlyno Augstesniosios Karo Mokyklos auklėtinis.

Plk. L. M. klausėsi gen. St. Raštikio kalbos su dideliu dėmesiu. O jis kalbėjo pamažu, tikrumoj tyliai, labai aiškiai, labai tvarkingai apsiręngęs Lietuvos generolo uniforma, atrodė labai elegantiškai. Kalbėdamas lengvai gestikuliuavo, tačiau iš pajudintų temų ir priėjimo prie jų buvo matyti, kad Lietuvos kariuomenės vadas buvo gero karinio išsilavinimo ir daug dirbo. Kadangi skaitė ir lenkiškus žurnalus, be abejonės, mokėjo ir lenkų kalbą.

(Bus daugiau) Paruošė K. Baronas

MOHAWK

FURNITURE LTD.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MASINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRIOS KILIMAI • SALDYTUVAI
VALGOMŲJŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
TAISOMĖ IR APTRAUKIAMĖ KEDES IR SOFAS

Nemokamas į namus pristatymas.

KRAUTUVES:

Vekeruoce — 137 RONCESVALLES AVE.—TEL. 537-1442

Rytuoce — 2448 DANFORTH AVE. — TEL. OX 9-4444

Krputuvės atidarytos nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Dalinosi džiaugsmu ir vargu

Kapucinas kunigas Alfonsas-Juozas Bernatonis —
sidabrinis sukaktuvininkas

S. m. rugpjūčio 1 suėjo 25 metai, kai kapucinas vienuolis Alfonsas Bernatonis Vokietijoje, Vestfalijos Miunsteryje priėmė kunigystės šventimus. Jo kelias į kunigystę nebuvo rutiniškas. Gimęs 1914 m. Dainavos šalyje, Jiezno valsčiuje, Mediniškių kaime, gimnazijos mokslus tepradėjo eiti sulaukęs 18 metų, iš dalies kapucinų gimnazijoje Plungėje, iš dalies privačiai. Brandos egzaminus išlaikė prie švietimo ministerijos Kaune, jau būdamas vienuoliu. 1940 m. pradėjo būsimam kunigui reikalingas studijas Vokietijoje, Miunsterio kapucinų aukštojoje teologijos filosofijos mokykloje. Kunigu įšventintas 1943 m., o studijas užbaigė 1944. Darbą pradėjo Mainze. Karui pasibaigus įsijungė į lietuvių pastoraciją ir įvairiose Vokietijos miestuose buvo lietuviškų religinių bendruomenių steigėju: Wiesbadene, Offenbach, Darmstade, Giesse, Kaiserslauterne, Dieburg, Allmenfelde, Babenhause. Nuo 1947 m. darbavosi Hanau lietuvių tarpe — tiek tada, kai ten buvo fukstanciai lietuvių, tiek šiandien, kai jų tėra mažai.

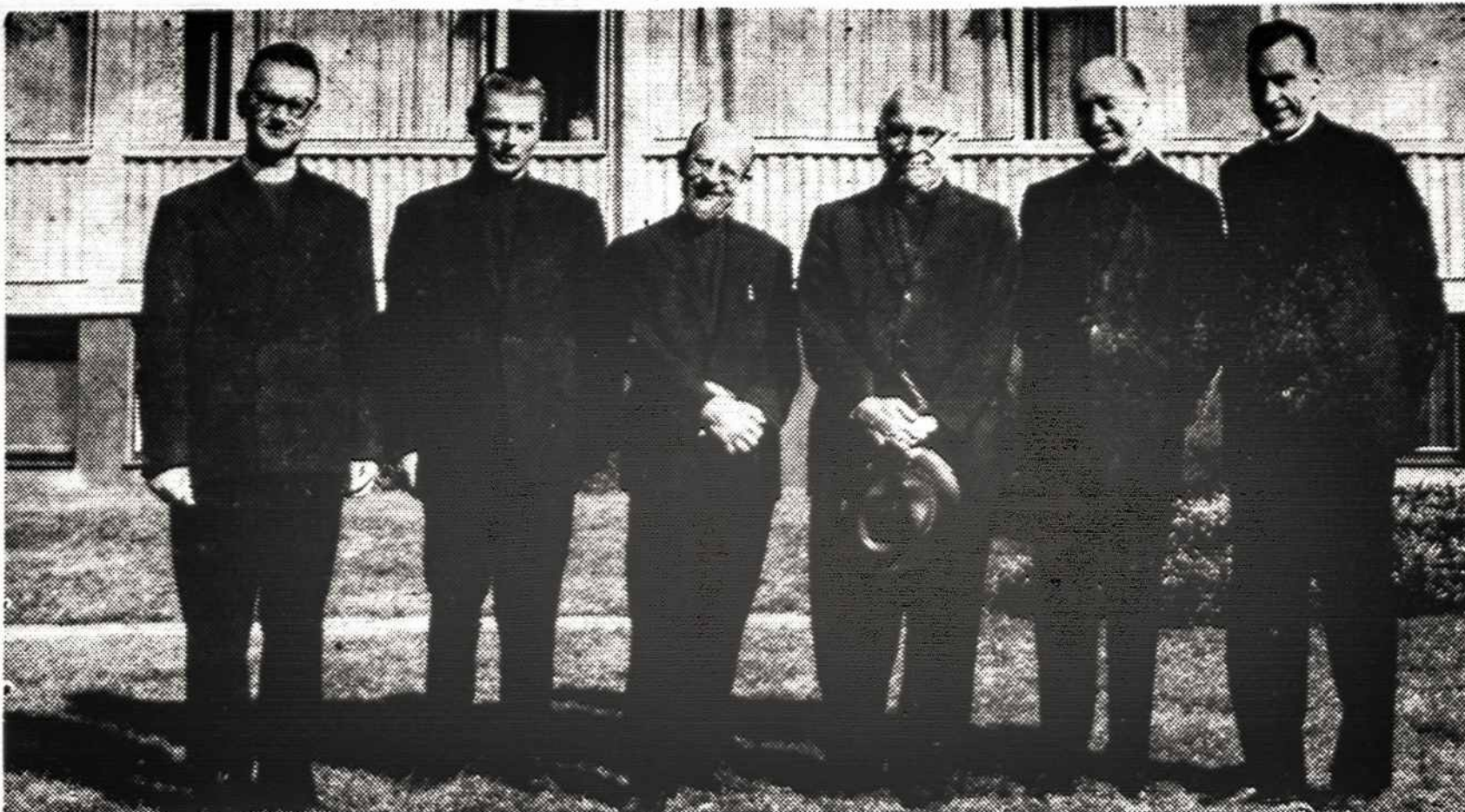
Sukaktuvininkas kun. Alfonsas Bernatonis, kapucinas, studijų metais Vestfalijos Miunsterio mieste, Vokietijoje

saukė. Nuo 1950 m. lapkričio 1 iki 1965 m. gruodžio 31 d. buvo vyriausioju lietuvių sielovados tvarkytoju Vokietijoje, iš pradžių taip pat Austrijoje. Jo pastangų dėka lietuvių kunigai buvo pilnai įteisinti ir medžiaginiu atžvilgiu aprūpinti. Visą V. Vokietijos plotą suskirstė į 11 sričių, kiekvienos srities centre įkurdindamas lietuvių kuniga. Pats įsikūrė Diebure, kuris, geografiškai žiūrint, yra pačiame

V. Vokietijos viduryje. Salia savęs visuomet turėjo vieną ar daugiau pagalbininkų. Buvo laikas, kai Dieburgo įstaigoje dirbo net 4 kunigai, suprantama, ne vien biurokratinį darbą, o ir rūpindamiesi tiesiogine sielovada keliose vyskupijose. Daug dėmesio skyrė socialinei veiklai. Čia suėdavo vargdenių prašymai, čia būdavo ruošiami maisto ir drabužių siuntiniai iš BALFO bei vokiečių Caritas gėrybių. Vienu pagrindinių rūpesčių visada buvo Vasario 16 gimnazija, kuriai to vardo davimas maž daug sutapo su Bernatonio darbu pradžioje sielovados vadovo pareigose. Jis buvo vienas pagrindinių iniciatorių, kad gimnazijai būtų įgyta nuosavybė, jis surado ir pilį su parku prie Huetttenfeldo kaimo ant Hessoeno ir Baden Wuerttembergo sienos, dabar vadinamą Romuva. Ilgą laiką buvo gimnazijos kuratorijos, vėliau švietimo komisijos pirmininku, o dabar yra naujai įsteigtosios kuratorijos narys. Kelis kartus, kai gimnazija buvo atsidūrusi kritiškose medžiaginėse būklėse, buvo jai perleisęs savo sutaukas. Vasario 16 gimnazijoje nebuvo tokio džiaugsmo, kuriuo nesidalintų kun. Alfonsas, ne tokios nesėkmės, dėl kurios jis nesijaudintų. Iškilus planams statyti naujas patalpas bendrabučiu, Bernatonui, kartu su keliais dviem veikėjais, buvo pavesta iširti to plano vykdymo galimybes.

Jubilatas visą laiką aktyviai reikišias taip pat visuomeniškose veiklose, į jį skatinamas įsijungti kitus kunigus ir nekunigus. Pagrindinis tos veiklos laukas yra Lietuvių Bendruomenė. Jos krašto tarybon Vokietijoje išrenkamas, bene, nuo 1950 metų. Siemiet yra išrinktas atstovauti Vokietijos Lietuvių Bendruomenei III-me PLB seime Niujorke. Todėl jau birželio galė išvykti į JAV. Nuo 1966 m. pradžios kun. Bernatonis yra lietuvių klebonu Fuldos, Limburgo, Mainzo ir iš dalies Freiburgo vyskupijose. Tame darbe jam talkina kun. V. Damijonaitis.

Norint apibendrinti kun. Alfonsos Bernatonio asmenį, tektų jį pavadinti praktiškojo gyvenimo meistru, kuris neužsimia ar nedaug teuzsima teorizavimu, o žiūri, kur ką ir kaip galėtų geriau atlikti. Vienas jo ryškiausiųjų bruožų yra svetingumas. Retai galima jį užtikti vieną. Be žmonių jis užtrokštų, negalėtų būti laimingas. Optimistas, greičiau dainuojas, negu verkias. Pasiruošęs visus suprasti ir pagelbėti. Tai tikras Dainavos šalies vaikas. ELI

V. Vokietijos lietuvių katalikų kunigų grupė; iš kairės: kun. dr. S. Matulis iš Anglijos, kun. dr. J. Petraitis, sukaktuvininkas kapucinas kun. Alf. Bernatonis, prel. J. Balkūnas iš JAV, kun. A. Rubikas ir kun. A. Bunga

Kankintas Rusijoj mirė Brazilijoj

A. a. prelatas Kazimieras Miliauskas mirė 1968 m. liepos 24 d. Dirbo brazilams, bet iš jų nesulaikė globos ilgąje ligoje • Palaidotas savo tautiečių V. Zelinioje

HALINA MOŠINSKIENE

pikto žodžio turti.

Sėdime vasarvietės parke, blankių šviesų apšviestame. Vėr mūsų atsiverusios nakties akominės erdvės. Kažkur jaunimas dainuoja gitarai pritariant ilgesingas serenadas. Krūmose blykčioja "vakalumen" — fosforinės šviesikės. Brazilijos gamta atbunda naktį: čirškia, žvimbia, dūzgia visokie vabalai, žiogai, virpiliai. Tolumoje dūsuja Atlantias. Mano vyras nesveikuoja. Jis jaučiasi nelaimingas ir baimės pilnas. Aš stengiuosi jį guosti, bet mano žodžiai jo neįtikina.

"Stai, kur du balandėliai burkuoja!" — pažįstamas balsas išblasko. Pasispraudęs rankinį radijo aparatą, kunigas Miliauskas atsėdė ant to paties suolo, greta Algirdo. "Sakyk, Algirdai, kokią čia simfoniją groja. Ar įspėjai?" — "Klauskite mano žmoną. Ji visas simfonijas atmintinai žino." — "Ka čia kalbi — klauskite žmoną! Tu, vyru, toks protingas, apsisikaitęs, kultūringas, turi žinoti ir nusimanyti muzikoję." — Kun. Kazimieras pasiliko cigarete mano vyru ir pats lengvą dūmelį užtraukia.

Vyras pradeda skustis savo negalavimais. "Brolyti, nesisukš ir nenusimink. Mirtis ateina tada, kai mažiausiai jos lauki. Žinai, kaip buvo su manim? Klausykis. Sėdžiu bolševikų suimtas Minsko kalėjime. Su manim dar du "liaudies priešai". Kankinimai, tardymai — pasidariau visiškai atbukes. Ne jaučiu niekam užuojautos, tik noriu miego, pasitūsusiu noriu miego. Vieną rytą išsiveda mus visus tris sargybiniai. Išveda į kalėjimo kiemą, pastato prie sienos. Prišė prie stulpo. Užrūša akis. Salvė!... Kai man atšėla akis, matau abudu savo celės draugus sugniužusius. Aš lieku gyvas. Kodėl?"

"Patiko?" — vaiposi enkavedistas išpuvusiais metaliniais dantimis... Dabar prisipažinti esąs kaltas? A?... Apsigalvok."

Mano galvoje tuštuma, baisi tuštuma... tik lavonai, lavonai vaidenasi."

Kun. Kazimieras užtraukia aistringai dūmą ir nutyla... Mūsų su vyru jaučiame, kad mūsų išgyvenimai, skundai, nepasitenkinimas tėra lyg nemalonios kvapas, kurį nusisėdė vėjas.

Dar ilgai tą vakarą, man nujėus poilsui, jiedu kalbėjosi. O kitos dienos rytą prie kavos teko ir man išklausti "pamokslų", kad būčiau atidesnis žmona ir savo vyro negalavimais susirūpinčiau. Už tai aš liksiu visam gyvenimui jam dėkinga. "Būk jam ne vien žmona, bet motina ir draugė, nes jis draugų neturi. O vienatvė gali priversti žmogų prie beprotybės..." Tokie buvo kun. Miliausko žodžiai.

Ne aš viena šiuos žodžius girdėjau. Neviena ligoninė, nuliūdusi ar kenčianti žmogų jis paguodė savo paprastu, bet kartu ir išminties pilnu žodžiu. Jis buvo tas gerasis apaštalas, kuris stengėsi būti su visais ir visiems tik džiaugsmą bei gerį skleisti.

Nepaprastą jo sielos virpėjimą jautė parapijiečiai, kai jis sakydavo pamokslus. Jam tai būdavo pati sunkiausia pareiga, nes nepajėgdavo sulaukyti savo ašarų... Prel. Kazimieras Miliauskas pats savyje išgyveno niekam nežinomą, bet be galo skaudžią tragediją.

Aplinkybių priverstas, jis dirbo svetimiems. Tačiau nėra buvę lietuviško viešo parengimo, kur jis nebūtų dalyvavęs. Vietuose tautiniuose minėjimuose, iškilmingose šventėse, visada pėdantiškai tvarkingas savo išore ir laikysena, jis atstovaudavo

lietuviams kunigams. Deja, jautėsi nervai neturėjo poilsio. Pašiljo sveikata. Nerimas ir baimė iširėžė kilniuose veido bruožuose, didelėse mėlynose akyse, kurios kartais buvo panašios į skausmu spindinčius pasiklydusius meteorus.

Maždaug prieš 5 metus sužinojome, kad prel. Kazimieras internuotas ligoninėje ir ruošiamas galvos operacijai — esąs auglys smegenyse. Operacija buvo padaryta. Jokio auglio nerasta. Po operacijos grąžintas lietuvių globai, kaip visiškai nevaldis bevalis, be atminties, nieko nebeatpažįstas. Liko tik kūnas; siela jau buvo nežinia kur beklaidžiojanti.

Prelato Ragažinsko globojamas, S. Paulo lietuvių išlaikomas, dar vegetavo sanatorijoje be jokių vilčių pasveikti. Ir pagaliau 1968 m. liepos 24 d. atėjo galutinis išsivadavimas — jis užmigo amžnu miegu. Tos pat dienos pavakaryje buvo atvežtas į V. Zelinio parapijos bažnyčią, pašarvotas ir liepos 25 d. atlaikytos iškilmingos pamaldos, dalyvaujant 12 kunigų. Po to gausi lietuvių minia paleidė velionį į S. Paulo miesto Araca kapines, kur liks išsėstis toli nuo tėvynės žydrinių sodų. Išskankinta, tauri siela pagaliau išsiveržė iš žemiško gyvenimo amžinam poilsui Apvaizdos glėbyje.

Prelatas Kazimieras Miliauskas, vos tesulaukęs 55 m. amžiaus, išėjo į gyvųjų tarpo, tačiau liko lietuvių tarpe neužmirštas kaip tikras dviasios tėvas.

Gimęs 1913 m. kovo 19 d. Dzingiškių k., Simno vlsč., Alytaus apskr. 1937 m. baigęs Vilniaus kunigų seminariją. Buvo A. Panemunės šaulių dvasios vado ir veikė krikščionių darbininkų sąjungoje bei pavarininkuose. Nuo 1940. VII. iki 1941. VI. bolševikų kalintas Marijampolės, Kauno ir Minsko kalėjimuose. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. 1947 m. atvyko Brazilijon, kur iki 1954 m. buvo V. Zelinio lietuvių parapijos vikaru S. Paulyje. Po to buvo S. Caetano parapijos klebonu, o vėliau St. Andre vyskupijos generaliniu vikaru. Čia buvo pakeltas į prelatus.

Jam nepagydomai susirgus, St. Andre vyskupija visiškai atsisakė globoti ligonį, nes buvo svetimšalis — lietuvis. Iki pakutintos gyvenimo valandos jį globojo lietuvių kunigai ir S. Paulo lietuvių organizacijos bei pavieniai geros širdies asmenys. Teišis Viešpaties ramybėje ir Brazilijos žemėje!

ITE MISSA EST

Gaudžia varpai liūdnei, liūdnei, kella į dangų Kryžiaus pečius — sulaužytus balandžio sparnus; į erdvę mėlynai ryškiai palydi vėlė blyškia, nualpsta didmiesčio užesys. Zvakės smilksta prie karsto, smilksta į skliautus malda širdies vienišos, kaip balandžio plunksnos baltos skridimas. Vienišos, vienišos — Gaudžia varpai liūdnei, liūdnei...

Jis užmigo. Amžiams užgeso gerosios akys — nusiviro balta ranka, pakelusi Ostiją šventą — Kančios Taurė liko tuščia... Gaudžia varpai liūdnei, liūdnei...

(Prelato Kazimiero Miliausko, atsisakiusio su šio pasaulio kančiomis, šviesiam atminimui 1968. VII. 24.).

HALINA DIDŽIULYTĖ-MOŠINSKIENE

ATEITIES LIETUVIŲ STOVYKLOJE

Naujoviška stovykla • Nebėra paskaitų — tik pašnekesiai •
Pagrindinis šūkis — "įsijungti" • Kiekvienai dienai atskira tema

Pasklido žinia, kad Kanados lietuvių moksleiviai ateitininkai rengia saunias, naujoviškas stovyklas. Ar tiesa? Argi jie gali tai padaryti? Kaip "neviernam Tamošiui", reikia pamatyti. Nuvažiuoju į Naująją Wasagą, apie 85 mylias nuo Toronto, kur įrengta erdvi Tėvų pranciškonų stovyklavietė. Ant smėlingos kalvos, tarp augstų pušų ir eglių knibžda jaunimas, suvažinęs iš Toronto, Otavos, Montrealio, Hamiltono, St. Catharines, Buffalo, Detroito, Čikagos, Klevelando ir kitų vietovių. Tai ateities lietuviai — pamaniau, ne tik dėlto, kad jie pasivadina ateitininkais, bet ir tikrąją prasme jie tokie yra. Juk po kelių ar kelių metų jie bus jau suaugę lietuvių — aktyviųjų išėjusių dalis. Šioje stovykloje jie tam ir ruošiasi.

Pastatai, pastateliai...

Dideliame plote matyti daugybę pastatų ir pastatelių. Centriniam pastate — didelė salė, kurioje stovyklautojai ir meližiasi, ir linksminasi, ir vaidina, ir valgo. Prie jo — stovyklos raštine, kurion sueina kiekvienos dienos darbu sūliai. Kiek toliau — vadovybės būstinė, kurioje vyksta posėdžiai, daromi sprendimai, ruošiami planai. Apie stovyklavietės aikštę išsiriakvę pastateliai kaip grybai. Juose išsikūrę būreliais stovyklautojai. Vienoje pusėje — mergaitės, kitoje — berniukai. Visi pastateliai užimti, lūvutė prie lūvutės, net praėjimams nebėra vietos. Ypač tvarkingai atrodo mergaitių pastateliai. Jų pašaliai papuosti įrašais: "valdiutės", "peteliškės", "gintarės" ir t. t. Be to, iš akmenėlių ir kanorežių sudėtas ateitininkų ženklas, įvairios geles. Ant pastatų matyti užrašai: "Klaipėda, Palanga ir pan. Einame pro Klaipėdą ir girdime, kaip dvi "klaipėdiškos" kalbos angliskai. Užkalbiname jas lietuviškai:

— Tai čia gyvena klaipėdiškos?
— Taip, mes esame klaipėdiškos.
— Ar jūs esate geros mergaitės?
— Geros, tik su ragiukais.
— O kur jūsų sparniukai?
— Danguje...
Jos atskatinėjo gražia lietuvių kalba ir nestokojo sąmojaus.

Su vadovais

Vyriausia stovyklos vadovybę radome dvigalvę — pirmąją savaitę vadovavo V. Kolyčius, antrąją — J. Gustainis. Ūkinė dalis buvo p. Stankaičio ir Z. Girausko patyrysiuose rankose. Gausus buvo vadovų bei vadovų ir šeimininkų štabas, kurio neteko užkalbinti, bet matėme jį dirbant — ruošiant programą lauzui, mokant tautinių šokių, valgydinant išalkusius stovyklautojus, tvarkant salę ir pan. Visi vaikštinėjo mikliais žingsniais vis kažką tvarkydami, rikiuodami, o pats komendantas V. Kolyčius bėgtė bėginėje. Klausiaime kur jis yra. "Ka tik čia buvo" — atsako stovyklautojai. Klausiaime kitoj vietoj: "Ka tik čia buvo" — vėl atsako sutiktieji. Pagaliau, priartėjus vakarienes metui, sutinkame prie salės durų ir V. Kolyčių, kuris šia stovyklą rengė, ją planavo ir rikiavo. Apipylėm jį klausimais.

— Kaip sekasi stovyklauti?
— Labai gerai.
— Ar didelė Jūsų stovyklinė armija?
— Turime tikrųjų stovyklautojų 140, vadovų 20, šeimininkų 11, iš viso apie 170.
— Iš kur jų tiek daug ir susirinko?
— Daugiausia, žinoma, iš Toronto ir Hamiltono, bet netrūksta ir iš kitų vietovių. Šiais me-

tais turime stovyklautojų iš 14 vietovių. Viena stovyklautoja (Ramūnaitė) netgi buvo atskraidinta privačiu lėktuvu iš Otavos į Maltono aerodromą, o iš čia atvežta stovykon autovežimiu.

— Ko daugiau turite — mergaičių ar berniukų?
— Iki šiol ateitininkų stovyklose turėdavom žymiai daugiau mergaičių, bet šiais metais mergaičių persvara labai maža — apie 20.

— O kaip su programa? — vis klausinėjame V. Kolyčių.
— Ją turime suplanavę iš anksto dviem stovyklautojų grupėm — jauniems ir vyresniems moksleiviams ateitininkams. Į programą kreipiame daug dėmesio. Kiekvienai dienai yra numatyta tema, kuria gyvename išsisa dieną.

— Tai reiškia, apkraunate stovyklautojus paskaitom, priskiečiate prelegentų, kurie šneka iki nuobodumo?
— Anaipol! Jokių paskaitų mūsų stovykloje nėra. Paskaitos moksleiviams — atgyventas dalykas. Dienos tema perduodama pašnekesiais, kuriuose dalyvauja ir vadovai, ir stovyklautojai. Pastarieji pasiskirsto būreliais, diskutuoja temą ir savo diskusijų duomenis praneša bendrajam būriui, entuziastiškai aiškina V. Kolyčius.

— Ar stovyklautojai bando dalyvauti diskusijose? Gal tyli iki sulaukia maldyvosimeto ir tada prabyla visa gerkle?
— Mūsų stovyklautojai jau įpratę dalyvauti pašnekesiuose ir yra gana aktyvūs. Šūkis "įsijungti" yra šių metų pagrindinė idėja.

— Čia pat stovi ir kun. Ambrozijus Prapakas, pranciškonas, stovyklos kapelionas. Mūsų užkalbintas, jis mielai pasakojo apie savo darbą.

— Turbūt labai spaudžiat stovyklautojus su maldomis? Jie čia atsimels už visus metus, — paklausiau kapelioną, kuris pirmiausia nusijpsėjo ir tarė:

— Šioje stovykloje ir malda yra įdomi — kitokia nei namuose ar parapijos šventovėje. Mūsų "katėdė" štai čia po tuo šakotu medžiu. Kas rytą, pakėlė vėliavas, stovyklautojai susistoja po juo. Ateina kunigas, apsirengęs liturginiais drabužiais, ir pradeda lietuviškas Mišias — žodžio liturgiją. Ją baigus, visi procesijos einaime saulėn, kur įrengtas altorius, ir čia tęsiame Mišias.

— Per pamokslą turbūt moksleiviai nuobodžiauja?

— Nėra kada nuobodžiauti, nes pamokslėliai trumpi, pritaikyti dienos temai. Jie kartais duoda minčių pašnekesiams bei diskusijoms.

Kantriai klausė mūsų pašnekesio p. Stankaitis, kuriam ypač rūpi ūkiniai reikalai.

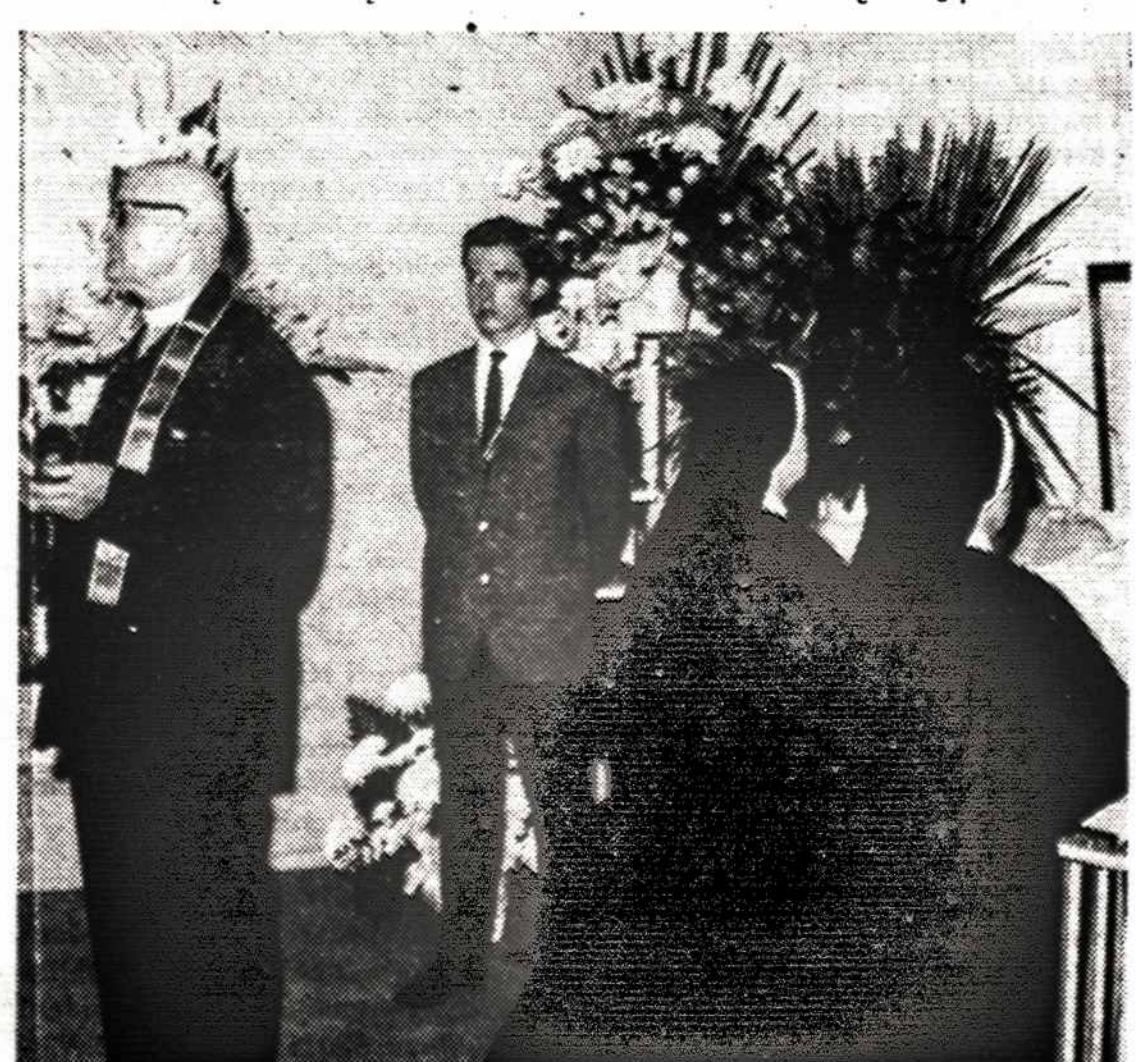
— Kaip gi išmaitinate tokią armiją?

— Žinote, kad išmaitinti vieną žmogų labai lengva. Mes gi vieno žmogaus porciją dauginame iš 170 ir viskas lengvai išsispindžia. Ar taip ir šeimininkės galvoja, neteko patirti.

Vakaro liepsna

Vakarop iš visų pastatų, sporto aikštės susirinko stovyklautojai, išsiriakvę ties vėliavomis, sugiedojo ateitininkų himną ir nuleido vėliavas — Lietuvos ir Kanados. Reiškia diena baigta. Išnykus saulei, su liepsnosio laužas, sukratus "amfiteatre", kur yra vietos ir žiūrovams. Tą vakarą jų buvo gausus būrys — apie 300, iškaitant ir stovyklautojus. Žiūrovų tarpe matėsi prof. A. Musteikis su Ponia iš Buffalo, prof. R. Mi-

Nukelta į 7-tą psl.

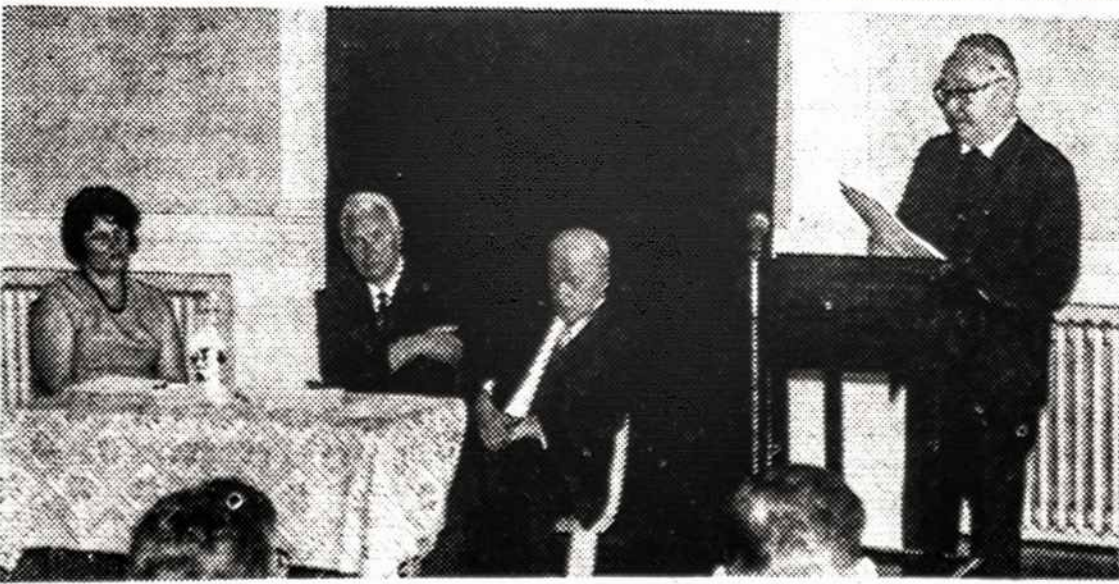
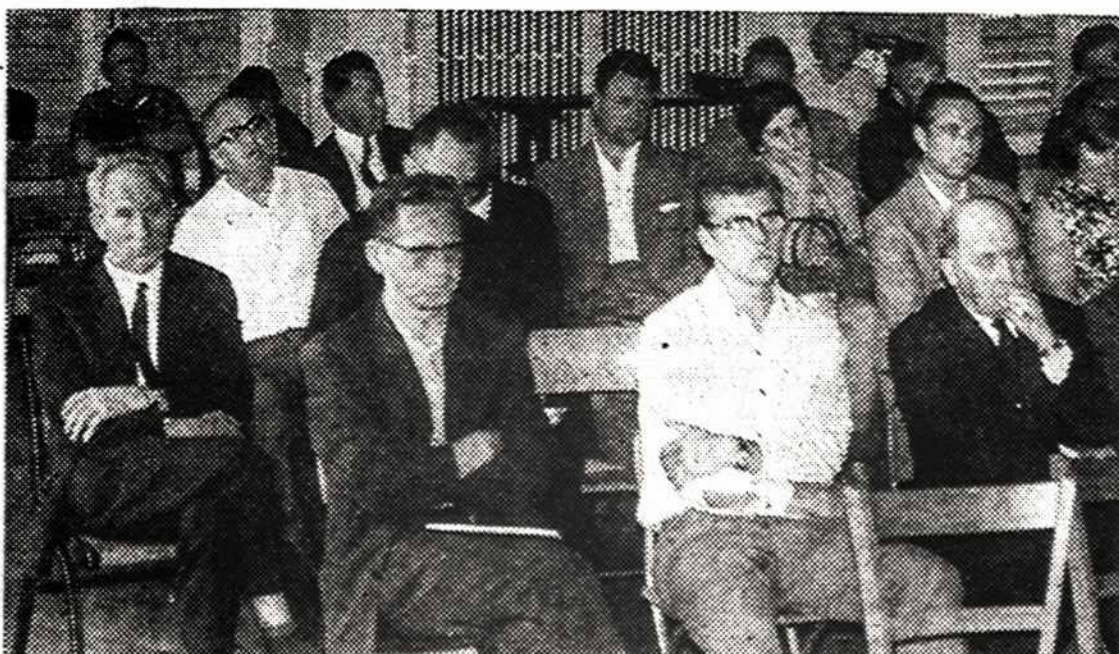
Velionies kunigo Br. Dagilio draugas kun. L. Gižinskas taria atsisveikinimo žodį Steponausko laidotuvių koplyčioje Detroito. Nuotr. K. Sragauskas

A + A

Mylimai Mamytė LEOKADIJAI GARKŪNIENEI mirus, sūnų A. GARKŪNĄ ir jo žmoną nuosirdžiai užjauciame —

O. K. Celiauskai
E. A. Ramanaukai

K. J. Blekaičiai
G. P. Breichmanai

V. Vokietijos lietuvių katalikų suvažiavimo dalyviai klausio prel. dr. J. Avižos (apačioje) paskaitas. Apie šį reorganizacinį suvažiavimą buvo rašyta "TZ" 30—31 nr.

Medicininis ir pooperacinis gydymas

SVEIKATOS KLINIKA — Health Clinic

Vienintelė valdžios registruota natūralaus gydymo "etuviška klinika. Įvairūs spinduliai, elektriniai ir fiziniai rankų masažai, spindulinės ir ir garų vonios. Gydymėji judesiai ir psichologinė terapija.

B. Naujalis, Ps.D.R.M.N.Pt.

460 Roncesvalles Ave., Toronto

Tel. LE 3-8008

MANN MARTEL

REALTORS

2320 Bloor St. W. Tel. RO 2-8255

MOTELIS. \$40.000 įmokėti. 14 pilnai apstatyti kambariai (units) su kilimais ir televizija. Gražus modernus 3 miegamųjų butas savininkui. Tik 15 mylių nuo Toronto. Atvira 7% skola 14 metų. Graži vieta, gera apyvarsta per visus metų sezonus. Lengva priežiūra. Reta proga.

SWANSEA. \$15.000 įmokėti. Naujas 10 kambarių, keturi miegamųjų, 2 augstų modernus namas su privačiu įvažiavimu ir garažu. Graži aplinka, 2 balkonai, 1 upės pusė. Tuoju galima užimti.

WENONA DR. — ST. CLAIR. \$12 tūkst. įmokėti; 2 atskiri butai po 5 kambarius (dvibutis - duplex) kiekvienam. Garažas ir geras įvažiavimas. Vandens-alyvos šildymas. Viena atvira skola balansui. Geras išnuomojamas. Arti susisiekimo ir krautvių.

JANE — ANNETTE. \$7.500 įmokėti, 8 kambariai per 2 augstus atskiras mūrines namas su garažu, 2 virtuvės, moderni vonia, arti krautvių ir susisiekimo.

WINDERMERE — BLOOR.

\$8.000 įmokėti, 10 kambarių atskiras mūrinis namas, dvigubas garažas, 2 vonios, 3 gražios virtuvės, 4 kamb. 1-me augšte, vandens alyva šildymas, Extra kambarys rūsyje. **BLOOR — CLENDENAN.** \$9.000 įmokėti, 8 metų senumo duplexas su 3-jų kambarių butu rūsyje, abu butai po 2 miegamus, platus įvažiavimas, 2 mūriniai garažai, vandens alyva šildymas, 3 modernios virtuvės ir vonios, graži aplinka.

NEW TORONTO. \$15.000 įmokėti, 6 butų apartamentinis pastatas, privatus įvažiavimas, vandens alyva šildymas, arti krautvių ir susisiekimo, viena atvira skola balansui. \$7.500 metinių pajamų, gera išnuomojamas.

TIKŖAS DUPEKŠAS. Bloor - Indian Grove, \$7.000 įmokėti, atskiras, mūrinis, 10 kambarių per du augstus duplexas, vieta — dviejų automobiliams. Šildomas vandeniu - alyva; viena atvira skola 10 metų. Visai arti Bloor požeminio traukinio. Viršutinį butą galima tuoju užimti.

B. SAKALAS

Barbo telef. RO. 2-8255

Namų telef. 766-8479

P.S. Jeigu kartais nerastumėte šiam skelbime sau tinkamo namo ar būsto, tuojau skambinkite mums pasiteiraudami ką mes turime naujo, nes mes gauname kas dieną naujų nuosavybių.

1928 Weston Rd.

Tel. 249-7691

DUNDAS — JANE. \$32.700 prašoma kaina, atskiras plytų namas su garažu, 6 kambariai ir 1 rūsyje, 2 prausyklos, moderni virtuvė, visi kambariai dideli ir gražūs, namas 4 metų, pirmą skolą iš 7%.

MIMICO. \$10.000 įmokėti, didelis 2-jų šeimų namas su garažu, didelis sklypas, 9 vaismedžiai, rūsyje 2 kambariai; pirmą skolą \$20.000 iš 7½%; prašoma kaina \$36.000.

ISLINGTON — WESTWAY. \$32.500 prašoma kaina, gražus atskiras vieno aukšto namas su garažu, didelis sklypas, puikus rajonas, arti mokyklos, susisiekimas ir krautvės.

WESTON RD. — WILSON AV. \$23.900, atskiras namas, sklypas 57x213 pėdų, skola iš 7%, greitas užėmimas.

BLOOR — ROYAL YORK RD. \$32.500 prašoma kaina, atskiras vieno aukšto plytų namas, 5-ki kambariai ir 2 dideli kambariai rūsyje, 2 prausyklos, namas arti prie Bloor ir tik keleto metų senumo.

BABY POINT. \$10.000 įmokėti, le galus dviejų šeimų namas, garažas, labai geroj gražioj vietoj, arti centrų. Greitas užėmimas ir puikus namas.

ST. VAUPŠAS

Darbo tel. 249-7691

Namų tel. 244-3519

Turime taip pat daug nuosavybių parduoti.

Prilimame namus pardavimui.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

DARBO VALANDOS:

Pirm. 10-130 ir 430-7

Antr. 10-130

Treč. uždarytas

Ketv. 10-130 ir 430-7

Penkt. 10-130 ir 430-8

Šešt. 9-12

Sėkm. 930-1

Moka:

už depozitus — 5%

už šėrus — 5½%

PILNA CEKIŲ SISTEMA PADEDA NARIAMS ATLIKTI VISAS FINANSINES OPERACIJAS PER KOOPERATYVĄ.
\$2.000 gyvybės drauda nemokamai.

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

REALTOR

1072 Bloor Str. W.

Tel. 534-9286

RONCESVALLES — QUEEN. įmokėti apie \$4.000: švarus 8 kambarių namas prie gero susisiekimo ir krautvių; skola iš 7½%; prašo \$23.500.

BLOOR — INDIAN GROVE. arti požeminio susisiekimo, parko ir apsipirkimo, 8 gražūs kambariai, modernios virtuvės, naujas apšildymas, erdvus ir skoningai įrengtas kambarys rūsyje, dvigubas garažas ir platus įvažiavimas; įmokėti apie \$7.000, galima tuoj užimti.

JANE — ST. JOHNS RD. rupių plytų, kvadratinis planas, 6 kambariai, 2 virtuvės, įrengtas rūsys, dvigubas garažas; įmokėti apie \$10.000.

RUSHOLME RD. — BLOOR. trijų butų 15 kambarių, visas įrengtas atskirai. Nuomos pajamos \$300 i mėnesį ir 5 kambarių butas savininkui, skirai. Nuomos pajamos \$300 i mėnesį ir 5 kambarių butas.

MIMICO — LAKESHORE. naujesnės statybos, 5 butų namas, vandeniu - alyva šildomas, didelės nuomos pajamos; prašo apie \$64.000.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

Extra Realty Ltd.

1043 BLOOR ST. WEST, TORONTO. TEL. LE 1-1161

BLOOR — KEELE. \$15.000 įmokėti, mūro, atskiras, 12 kambarių, 2 butų pastatas, geroj vietoj, geras, švarus pastatas, 2 garažai; prašo \$41.000.

DUNDAS. Alhambra Ave \$10.000 įmokėti, mūro, atskiras, 9 didelių kambarių, 3 virtuvės, 2 garažai, labai švarus ir geras. Namas išmokėtas.

RUNNYMEDE — BLOOR. \$10.000 įmokėti, mūro, atskiras, 3 miegamųjų vienaauštis (bungalow), įrengtas rūsys; prašo \$34.000.

WINDERMERE — BLOOR. \$15.000 įmokėti, mūro, atskiras, 8 kambariai per 2 augstus, privatus įvažiavimas.

BLOOR — KIPLING. \$3.000 įmokėti, 4 kambarių vienaauštis, sklypas 60x156; prašoma kaina \$20.000.

BATHURST — LAWRENCE. \$7.000 įmokėti, mūrinis, atskiras 5 kambarių vienaauštis (bungalow), privatus įvažiavimas, garažas, įrengtas rūsys, gražus sklypas, prašoma \$27.000.

SIAURUS VAKARUOSE. \$35.000 įmokėti, mūrinis, atskiras, 5 metų senumo, su balkonais, 12 butų po 2 miegamuosius pastatas, prašoma \$160.000.

BATHURST — LAWRENCE. \$25.000 įmokėti, gražių plytų, gerai pastatytas, su balkonais, po 2 miegamuosius, 8 garažai ir 6 vietos pastatyti automobiliams, priv. įvažiavimas, geras išnuomojamas, prašoma \$139.000.

J. KUDABA

Toronto Real Estate Boards narys.

LE 1-1161, namų 783-2105

Mylimai MAMYTEI mirus, JONĄ JUODĮ ir šeimą

nuosirdžiai užjaučiame —

T. A. Sekoniai

V. K. Ottai

Mylimam vyrui Lietuvoje mirus, MARIJĄ LIEGU-

VIENĘ ir jos gimines nuosirdžiai užjaučiame —

K. J. Liutkai

SPORTAS**VYČIO ŽINIOS**

Krepšinininkų stovykla Gerojo Ganoyto krepšiniavietėje oficialiai atidaryta rugpjūčio 18 d. Atidarymo dieną stovykloje buvo 25 stovyklautojai iš Toronto, Hamiltono, Londono, Oakvilės, Vitby ir net du vietiniai krepšinininkai iš Vasagos. Kadangi jaučiamas didelis susidomėjimas stovykla, ją numatoma ruošti kas metai.

G. Kerniūtė praeitą savaitę davė lyvavo Kanados olimpinį žaidynių atrankines plaukymo pirmenybėse — 100 ir 200 m. plaukime nugara. Geriausiai pasirodė 200 m. plaukime. Užplaukimoose ji pasiekė po garsios E. Tanner antrą geriausią pasekmę. Baiginiame plaukime ji atplaukė penktą, pasiekė savo geriausią pasekmę, tačiau olimpinės normos nepasiekė. Olimpinė norma yra 2:33,0. E. Tanner baiginiame plaukimo laikas 2:26,7 ir G. K. — 2:35,3.

Vyčio jaunieji krepšinininkai A. Vaideliūnas ir S. Ignatavičius, pasibaigus krepšinininkų stovyklai Springhurst, vyks į garsiojo Bob Cousy krepšinio stovyklą. Tikėtina, kad šios dvi stovyklos jauniesiems krepšinininkams atneš daug naudos. A. S. Iškilusis Toronto golfinkas V.

Siminkevičius ir jo sūnus buvo sunkiai sužeisti automobilio nelaimėje. Jau mėnuo laiko abu gulį Richmond Hill ligoninėje. Vytiečiai abiem linki greito pasveikimo.

GOLFINKINKAMS!

Kanados sporto apygardos uždara (closed) turnyras įvyks rugpjūčio 25 d., 12 val., Glen Eagle golfo aikštynė. I turnyrą kviečiami ne tik sporto sąjungos nariai bet ir svečiai iš Toronto ir kitų vietovių. Glen Eagle klubas yra apie 3 mylias už Boltono; pasiekiamas važiuojant 50 kelių.

KAS vadovos.

AUSROS ŽINIOS

Krepšinio kursai berniukams prasideda šį sekmadienį, rugpjūčio 25, Tėvų pranciškonų stovyklavietėje, New Wasaga. Kursams vadovaus žinomas S. Amerikos lietuvių krepšinininkas Pranas Miniotas iš Pittsburgo. Kursai truks visą savaitę — iki rugsėjo 1 d.

S. Amerikos baltiečių lengvosios atletikos pirmenybės suaugusių klases, turėjusios įvykti šį savaitgalį Toronte, yra nukeltos vėlesnei datai. Prieanglio klases pirmenybės įvyks Klevelande rugsėjo 14-15 d.d.

1968 M. VASAROS MUZIKOS FESTIVALIS TORONTE

Toronto miesto taryba per parkų ir pramogų skyrių, drauge su Toronto Muzikų Draugija, remia muzikos plokštelių pramonės fondo ir "Toronto Daily Star", praneša sekančią programą:

Sekmdienį, rugpjūčio 25
2.30 v.p.p. High Park — H.M.C.S. York Orkestras
Svečias — Remo Marinucci
2.30 v.p.p. Kew Gardens — 48-jo pulko škotų orkestras, 48-jo pulko pučiamųjų ir būgnų orkestras
5.30 v.p.p. High Park — Vargonų rečitalis — Ronnie Padgett

Antradienį, rugpjūčio 27
8.30 v.v. Withrow Park — Kadriiaus šokiai — Al Aylward orkestras

Trečiadienį, rugpjūčio 28
12.15 v.p.p. N. Phillips sq. — Vargonų rečitalis — Ronnie Padgett

Ketvirtadienį, rugpjūčio 29
7.30 v.v. Rosehill Park — Jim McDonald įvairi programa
Tommy Ambrose ir jo vyrai. The Rosehill Park All-Stars. Ron Rully ir Upland Windmill, su Salome Bey

8.00 v.v. N. Phillips Sq. — Kontinentinis koncertas
Community Folk Art Council

Sekmdienį, rugsėjo 1
2.30 v.p.p. High Park — 48-jo pulko škotų karinis ir 48-jo pulko škotų trimtis bei būgnų orkestrai
2.30 v.p.p. Kew Gardens — 411 eskadrono R.C.A.F. orkestras
5.30 v.p.p. High Park — Vargonų rečitalis — Ronnie Padgett

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St. W. . Tel. 533-4414

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVE YONGE MEMORIALS LTD.

2019 YONGE St., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriskis darbas, puikus lietuviški projektai

Frank Barauskas**REAL ESTATE BROKER**

Pordudomos sekančios priemiesčio nuosavybės:

\$ 6,500. — pilna kaina, statybos sklypas 100x220 pėdų, arti plento, 3 mylių atstume nuo Bramalea miesto.

\$ 8,500. — pilna kaina; mažias apaugęs sklypas prie Caledon East miestelio; 150x250 pėdų, tinkamas brangiai rezidencijai.

\$23,000. — pilna kaina; \$3,000 įmokėjimas; 15 akrų statybos sklypas su 500 pėdų frontažu Albion vietovėje, 4 mylių atstume nuo 7 plento (Hwy. 7), šiaurės vakarų priemiestyje.

\$25,900. — 4 miegamųjų vienaauštis, gana naujos statybos, ant ½ akro sklypo, prie gero kelio; su prieinamu įmokėjimu.

\$55,000. — 70 akrų kampinis ūkis, Albion Township, prie asfaltuoto kelio, labai augštoje vietovėje — Albion Hills, su gražiu vaizdu.

Dolerio vertė ir augimas geriausiai apsaugomas žemės investicijoje.

Turime didelį nuosavybių pasirinkimą ir mažam investatoriui, ir stipriam kapitalo sindykatui.

Norinčiam pastovių pajamų, turime gerą mortgičių pasirinkimą.

Tel. 231-2661 arba 233-3323

Sidabrinę vedybų sukaktį rugpjūčio 18 d. Bramptone paminėjo agr. Jonas ir Aldona Parseliūnai, dalyvaujant gausiam bičiulių būriui iš Toronto, Hamiltono, Tillsonburgo, Detroito. Sukaktuvininkas yra buvęs docentu Dotnuvos žemės ūkio akademijoje. Dabar jis yra gražios gėlininkystės savininkas.

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-ro psl.)

lamentinės procedūros reforma, prancūzų kalbos įvedimas į visas federacines valdžios įstaigas, diplomatiniai ryšiai su komunistine Kinija ir, žinoma, visa eilė kitų problemų.

Kanados kiniečių atstovai, vadovaujami Manitobos universiteto prof. Y. C. Ma, užsienio reikalų ministerijai M. Sharp įteikė premjerui P. E. Trudeau skirtą memorandumą, pasisakydami prieš diplomatinį komunistinės Kinijos pripažinimą. Memorandumą pabrėžiama, jog diplomatinį ryšių užmezgimas atidarytų duris kiniečių komunistų agentams į S. Amerikos žemyną. Kinijos ambasada Otavojė tapų vyriausią būstinę, tvarkanti partizaninį karą S. Amerikoje. Komunistinės Kinijos agresijos ir pasaulio politika tebėra nepasikeitusi. Didžioji kiniečių tautos dalis nori nuversti komunistinį Mao režimą.

Premjero P. E. Trudeau siūlomas diplomatinis ryšių užmezgimas su Pekingų būty didelis smūgis laisvės siekiantiems kiniečiams. Be to, jis reikštų santykių nutraukimą su Čiangkai-šeko vyriausybe Formozoje, kuri yra visų kiniečių vieningai išsilaivimo viltis. Prof. Y. C. Ma patarė palaukti, nes Kinijoje gali įvykti prieš Mao nukreiptą revoliuciją. Tokiu atveju Kanada, suteikusi diplomatinį pripažinimą komunistams, susilauktų visiško apsiuokiniimo. Užsienio reikalų min. M. Sharp teisinis, kad premjeras P. E. Trudeau rinkiminiame varijuje yra pažadėjęs svarstyti ryšių užmezgimą su komunistine Kinija, nes būtų netikslu tokią didelę kiniečių tautą ignoruoti pasaulinėje arenoje. Šiuo metu renkamos žinios netiesioginiais keliais apie galimą Pekingo reakciją, bet pirmiausia bus peržiūrta Kanados politika Atlanto Sąjungos atžvilgiu.

Toronto žydų bendruomenės delegacija, vadovaujama Alberto Liptono, lankėsi Jeruzalėje bei kitose Izraelio vietovėse. Oficialiais Izraelio vyriausybės duomenimis, Kanados žydai, pasibaigus šešias dienas trukusiam karui, per metus laiko Izraeliui suaukojo \$30 milijonų — devyneropai daugiau nei iki to karo pradžios. Bendras aukotojų skaičius — 55.000, o jų didžioji dalis yra torontiečiai. Platindami ir pirkdami Izraelio paskolos laktus, žydų kilmės torontiečiai nori Torontą padaryti pavyzdžiu visiems S. Amerikos žydams.

PIRMOJI "GYVATARO" DIENA EUROPOJE
(Atkelta iš 2-ro psl.)

Bet ne visiems teko tas malonumas G. Breichmanienė, Kostas, Antanas ir Aldona turėjo mažiau laimės — jiems teko rūpintis traukinio bilietais ir Vasario 16 gimnaziją Huettentfelde, Vokietijoje. Jie suprato, kad Prancūzijoje viskas kitaip nei Šiaurės Amerikoje — čia taip greitai neina. Ausyse skamba ištisą dieną — "a gauche, a droite, a gauche (kairėn, dešinėn). Galvoju sau — kada čia tas viskas baigsis? Pagaliau, praėjus 3 valandom ir tie keturi, pavalgę pietus, turėjo progos pamatyti nors truputį miesto ir jo grožio.

Taip ir praėjo visa mūsų diena. Nors Parizius didelis miestas, bet labai senoviškas, ypą gatvės. Vakare atsėdė pailsėti reiškam viltį, kad Vokietijoje rasime simpatingesnius žmones.

KŪRYBINĖS LAISVĖS KLAUSIMU

(Atkelta iš 5-to psl.)

li įvykti šio toks susikryžiavimas. Ir tokiu atveju gali pasireikšti ne agresyvumas prieš kūrybos laisvę, bet defenzyvinės pastangos, ginančios kitas tikintiesiems brangias vertybes, kaip gėris ir tiesa. Lygiai nebūtų galima laikyti agresyviu rašytojo veiksmu, jeigu jie imtųsi defenzyvos kūrybos laisvę saugodami, bet nesikėsindami į kitų vertybių laisvę.

Gali dar būti religijos atstovų sugestvinių pastangų, norinčių, kad ir grožinėje kūryboje būtų rodomas reikiamas respektas, įvertinimas ir gal net išryškimas kitų vertybių, kaip gėrio ir tiesos. Tačiau tokios sugestvines pastangas rašytojo laisvės nevaržo, rašytojas gali tas sugestijas priimti arba atmesti, bet jų buvimas visiškaip suprantamas. Juk religijos atstovai pasirodytų visai nemylimi nei gėrio, nei tiesos, jeigu jų ugdymu, plėtimu nesirūpintų. Tai natūraliai išplaukia iš jų įsitikinimų nuosirdumo ir už tai jie negali būti pakaltinti.

R. CHOLKAN

& CO. LIMITED REALTORS

JANE — ANNETTE. \$6.000 įmokėti, gražus apynaujis 6 kambarių mūrinis namas, kvadratinis planas, užbaigtas rūsys, platus privatus įvažiavimas, netoli parko, pilna pasta tik \$26.900.

RUNNYMEDE — BLOOR. \$6.000 įmokėti, 7 kambarių atskiras namas, naujas šildymas, garažas su plačiu įvažiavimu, lieka viena atvira skola, neaugsta kaina.

ROYAL YORK — BLOOR. \$8.000 įmokėti, gana geras 6 kambarių vienaauštis (bungalow) užbaigtas rūsys, nemaži kambariai, garažas su privačiu įvažiavimu, viena atvira skola balansui.

SWANSEA — BLOOR. \$8.500 įmokėti ar mažiau, 5 kambarių vienaauštis su užbaigtu butu rūsyje, vandens alyvos šildymas, garažas su privačiu įvažiavimu, vidus reikalingas remontui; prašoma kaina tik \$25.900.

RATHBURN — KIPLING. apie \$10.000 įmokėti gražus 6 kambarių vienaauštis, garažas su privačiu įvažiavimu, arti susisiekimo bei mokyklų.

INDIAN GROVE — BLOOR. \$10.000 ar mažiau įmokėti, vos keleto metų senumo, 8 kambariai per du augstus, tinkamas dviem šeimoms, garažas.

JANE — BLOOR. \$10.000 įmokėti, 8 kambariai per du augstus atskiras namas, garažas su privačiu įvažiavimu, gražus kiemas, rami gatvė; viena atvira skola balansui.

SWANSEA — BLOOR. maždaug \$10.000 įmokėti, 6 nemažų kambarių atskiras namas, kvadratinis planas, vandens alyva šildymas, garažas, viena atvira skola balansui.

JANE — BLOOR, DVIBUTIS apie \$10.000 įmokėti ir viena atvira skola balansui, naujas šildymas, netoli Bloor; gana geras pirkiny.

INDIAN RD. — BLOOR. \$15.000 įmokėti, puikus didžiulis 14 kambarių atskiras namas, 3 vonios, 3 virtuvės, garažas su privačiu įvažiavimu, užbaigtas rūsys, viena atvira skola balansui.

ISLINGTON — BLOOR. apie \$30.000 įmokėti, gražus keleto metų senumo 5 butų apartamentinis pastatas, 3 ir 2 miegamųjų, garažai su privačiu įvažiavimu; gauna virš \$9.000.00 metinių pajamų.

2232 BLOOR ST. W.

Tel. RO 7-5454

PR. KERBERIS

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Boards narys.
REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.

Darbo tel. RO 7-5454

Namų LE 5-1584

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA**MOKAME**

5% už depozitus

5½% už šėrus

Kapitalas virš trijų milijonų dolerių

DUODAME

mortgičius iš 7%

asm. paskolas iš 7%

ASM. PASKOLAS duodame iki \$1.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. **VISU NARIŲ GYVYBE** apdrausta santaupu dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

Paramos nariu gali būti kiekvienas lietuvis, gyvenęs Kanadoje

KASOS VALANDOS: kasdieną

